

Primii Pași în Lumea Investițiilor

Octavian Neguț

Despre autor

Octavian Neguț și-a început cariera în piețele financiare ca un investitor privat, lucrând pe cont propriu. La început, a intrat în lumea investițiilor cu entuziasm, dar fără o înțelegere profundă a mecanismelor din spatele tranzacțiilor riscante și a efectului de levier. Într-un timp scurt, a pierdut economiile strânse cu greu în urma unei veri de muncă în străinătate, realizând că investițiile nu sunt pentru toată lumea și că succesul în acest domeniu necesită mult mai mult decât simplele cunoștințe de bază.

După această experiență dureroasă, s-a întors la meseria sa de bază și a obținut un master în inginerie la Universitatea din București. Însă, cariera de inginer a fost una scurtă, deoarece și-a dat seama rapid că piața muncii din România nu era interesată de teoreticieni, ci de persoane cu experiență practică. Totuși, pentru a valorifica efortul depus în facultate, a ales să lucreze o perioadă ca inginer de șantier. Deși această experiență nu i-a adus satisfacția dorită, a considerat-o necesară pentru a-și încheia capitolul din viață dedicat ingineriei.

Pe măsură ce trecea prin diferite locuri de muncă și se confrunta cu realitatea „roții șobolanului” – situația în care cheltuielile îți acoperă

veniturile și ajungi să depinzi de ajutorul părinților – Octavian a început să caute soluții pentru a ieși din acest cerc vicios. Realitatea limitărilor financiare din România părea să fie un adevăr universal acceptat de toți cei din jurul său. Cu toate acestea, o parte din el a refuzat să accepte acest „adevăr” și a început să exploreze alte opțiuni. Astfel, a redescoperit lumea investițiilor și a tranzacționării, un domeniu care i se părea la fel de misterios ca astronomia.

Neavând bani pentru cursuri și fiind sceptic în privința industriei educaționale din România, a început cu pași mici procesul său de educare. A participat la seminarii, a citit toate cărțile populare despre investiții și a urmat cursuri online și offline. Decizia de a începe acest proces de învățare a fost unul dintre momentele de cotitură din viața sa. Deși teama de eșec și scepticismul îl urmăreau, frica de a rămâne blocat în aceeași situație financiară pentru următorii ani a fost mai mare. Această frică a devenit pentru el o motivație puternică, o „stea a nordului” care i-a ghidat deciziile importante.

Pasiunea pentru educație financiară s-a transformat într-o carieră, iar Octavian a primit oferta de a-i învăța pe alții bazele investițiilor și tranzacționării. În cadrul unui departament de investiții, a ajutat peste 1000 de oameni să facă prima lor investiție, ghidându-i nu prin oferirea de sfaturi specifice, ci prin mentorat și educație. A creat portofolii

adaptabile pentru piețele din România și SUA, potrivite pentru diverse situații financiare.

Deși a ajutat multe persoane să facă primele investiții, pasiunea sa s-a orientat treptat către o direcție super-specializată, inaccesibilă pentru investitorii fără experiență. Astfel, s-a concentrat pe analiza rapoartelor financiare și pe tranzacționarea cu instrumente derivate cu efect de levier, unde și-a găsit adevărata vocație.

Portofoliile și analizele financiare de bază create de Octavian pot fi găsite pe site-ul stockmarketinsider.ro, iar pentru sugestii, feedback și întrebări, poate fi contactat la adresa: contact@stockmarketinsider.ro

Cuprins:

Prefață

Capitolul 1: Situația financiară actuală	9
Capitolul 2: Situația financiară locală	12
Capitolul 3: Istoria banilor	16
Capitolul 4: Istoria sistemului economic	26
Capitolul 5: Ce sunt investițiile?	31
Capitolul 6: De ce să investești?	42
Capitolul 7: Mituri investiționale	46
Capitolul 8: În ce investim?	50
Capitolul 9: Indice/Index	54
Capitolul 10: De ce toți investitorii mari recomandă un astfel de indice pe S&P?	64
Capitolul 11: Un pariu celebru	69
Capitolul 12: Obligațiuni	72
Capitolul 13: Ce obligațiuni să cumpăr?	74
Capitolul 14: Cum încep?	76
Capitolul 15: Când încep?	79
Capitolul 16: Ce faci după ce ai investit?	87
Capitolul 17: Greșeli comune și riscuri	90
Capitolul 18: Tipologii de investitori și comportamente predominante	93
Încheiere	97

Prefață

Așează-te într-un loc liniștit, închide ochii, respiră adânc și imaginează-ți următoarea situație...pregătește-te, vei fi surprins!

Dacă ai obține astăzi toți banii pe care îi vei câștiga pe parcursul întregii tale vieți - din salarii, vânzări de bunuri, pensie, și orice altă sursă de venit - dar aceștia ar fi ultimii bani pe care îi vei primi vreodată, ce ai face? Ia-ți câteva minute și observă ce sentimente și întrebări apar. Reflectă profund asupra acestei situații înainte de a merge mai departe, deoarece îți va influența direct viitorul financiar.

Este posibil să nu poți răspunde acum sau să te sperie acest gând. Din experiență, am observat că majoritatea oamenilor se tem de ideea de a nu mai primi alți bani începând de mâine, chiar dacă ar obține aceiași bani pe care i-ar genera în viitor, dar astăzi. Mai mult, dacă ai obține toți banii astăzi, ai avea un mare avantaj financiar, deoarece ai dispune de întreaga sumă imediat. Valoarea banilor în timp scade din cauza inflației, așa că suma totală ar valora mai mult acum decât în viitor. Chiar și așa, majoritatea oamenilor sunt înspăimântați de această decizie, temându-se de incertitudinea de a nu mai avea venituri suplimentare în viitor.

Motivul este simplu: nu ai încredere în tine sau, mai precis, în abilitatea ta de a gestiona banii. Preferi să primești o sumă mică lunar, care se încadrează în zona ta de confort financiar, pentru a evita riscul de a face o "prostie mare" cu banii tăi.

Raționamentul nu este cu totul greșit; știm ce se întâmplă de obicei cu oamenii care câștigă la loto: ajung adesea într-o situație financiară mai rea decât cea de dinainte. Totuși, nu putem ignora frica ce ne înconjoară, ce ne arată de fapt cât de puțin pregătiți suntem să ne gestionăm proprii bani.

Știm deja faptul că majoritatea oamenilor nu înțeleg foarte bine sistemul financiar, iar acest exercițiu nu face decât să ne dezvăluie că nici chiar noi înșine nu avem încredere în capacitatea noastră de a ne gestiona finanțele. Astfel, ne dăm seama că nici chiar pe propriile persoane nu ne putem baza în acest aspect.

Dacă înțelegem acest lucru, ne mai mirăm că majoritatea oamenilor trăiesc într-un haos financiar? Aceasta este problema omului modern: trăiește într-un sistem financiar care îi influențează fiecare aspect al vieții, dar pe care nu îl înțelege pe deplin. Dacă ai realizat și tu acest lucru și te întristează, să știi că nu ești singur! Majoritatea oamenilor se

confruntă cu haosul financiar și nu reușesc să înțeleagă sistemul în care trăiesc.

Dacă ai realizat acest lucru, ar trebui să ai și un motiv de bucurie: vei învăța din această carte cum funcționează sistemul financiar și cum să faci alocări eficiente de capital. Primul pas în rezolvarea problemei este să recunoști că ai o problemă; dacă consideri că nu ai dificultăți financiare sau că nu ai nevoie de ajutor, atunci această carte nu este pentru tine.

În paginile următoare, te așteaptă o călătorie interesantă și aparent întortochiată. Îți promit că merită să stai până la final!

Vom începe prin a înțelege cum să-ți schimbi mentalitatea pentru a te adapta la provocările financiare. Apoi, vom explora în detaliu sistemul financiar, pentru a-ți oferi o imagine clară despre cum funcționează acesta. Urmând să ne concentrăm pe investiții și pe discuția concretă despre cum să generezi mai mulți bani din veniturile tale. Pregătește-te pentru o experiență transformatoare și pune-ți centura! Drumul tău spre educația financiară începe chiar acum!

Capitolul 1.

Situația financiară actuală

We first make our habits, and then our habits make us. - John Dryden

Era o duminică neașteptat de obișnuită la mall, în zona restaurantelor de fast food. O familie își lua cina la o masă. Dintr-o dată, unul dintre copii pornește un video pe telefon, iar mesajul ce răsună tare și umple camera cu repeziciune este următorul:

"Studiu. În 2008, un gălățean a început să își construiască o casă la țară pentru copii. Pentru a construi casa, a accesat un credit. 15 ani mai târziu, creditul nu este încă plătit, mai are de lucrat la casă, iar copiii nu vor să se mute acolo. Un economist spune că investiția în casă prin avansul de la credit și ratele lunare ar fi fost mai bine investită în bursă. Astăzi, ar fi putut să își scoată banii și să își cumpere două case finalizate, în plus nu ar fi avut povara creditului."

Unul dintre copii întreabă: "- Ce este bursa?"

Mama răspunde: "- Acolo unde se duc oamenii care au bani și nu știu ce să facă cu ei."

Tatăl intervine: "- Ei zic doar lucrurile bune, lasă deoparte corupția și șmecheriile care se fac acolo. Săracii oameni și-au pierdut banii acolo....Este un fel de joc de noroc!"

Copiii acceptă aceste afirmații ca fiind adevărate și subiectul este închis. Cum crezi că această întâmplare va impacta viitorul financiar al copiilor?

Vreau să menționez că această carte nu este pentru copii, ci pentru adulți! Totuși, trebuie să înțelegem cât de mult ne temem de ceea ce nu înțelegem. Aceiași părinți trăiesc, probabil, cu una dintre cele mai importante afecțiuni ale omului modern: stresul financiar.

Stresul financiar este unul dintre cele mai răspândite și persistente tipuri de stres. Gestionarea banilor a devenit deosebit de dificilă în contextul constrângerilor financiare necruțătoare din ultimii doi ani: o pandemie globală, o potențială recesiune și o inflație ridicată. Când finanțele noastre sunt într-o stare precară, pare că toate celelalte aspecte ale vieții au de suferit.

S-au făcut numeroase studii, iar media ce a reieșit în urma acestora susține faptul că peste 70% din participanți afirmă faptul că trăiesc de mult timp în stres financiar, 30% dintre ei gândindu-se zilnic la greutățile financiare. "[The Tragic Stories of the Lottery's Unluckiest Winners](#)" este unul din cele mai cunoscute studii de acest gen, în care se

discută poveștile oamenilor care au primit sume mari de bani brusc într-un moment al vieții, nefiind educați financiar pentru a ști cum să gestioneze aceste câștiguri uriașe, accentul fiind pus pe dezbateră modul în care viața lor a fost influențată în urma acestui eveniment. Fortune Magazine citează și o statistică în care ne prezintă faptul că 70% din categoria câștigătorilor la loto ajung rapid în stadiul de faliment financiar. După cum putem observa, stresul financiar nu provine doar din lipsa banilor, ci și din gestionarea acestora!

Așadar, ne punem întrebarea firească: Care este soluția?

Ar fi mai bine să trăim izolați și să evităm banii cu totul sau există o alegere corectă?

Care este cantitatea adecvată de bani pentru tine și stilul tău de viață?

Lucrurile se complică, iar răspunsurile sunt subiective, așa că vom începe cu mentalitatea – aceasta este cea ce trebuie schimbată în cazul majorității! Trebuie să înțelegem că există o boală modernă, discutată anterior, denumită stres financiar, care, în general, se asociază cu lipsa banilor. Statisticile arată că majoritatea oamenilor din societatea modernă vor trăi toată viața cu acest tip de stres. Deși statisticile discutate până acum provin din SUA și Marea Britanie, merită analizată și situația locală!

Capitolul 2.

Situația financiară locală

Try to save something while your salary is small; it's impossible to save after you begin to earn more. – Jack Benny

În scena de la mall, vreau să subliniez un aspect important: oamenii care se confruntă cu haos financiar trăiesc adesea într-o stare de blocaj mental. Ei își doresc mai mult, însă doar dacă acest "mai mult" vine fără a-i scoate din zona lor de confort. Majoritatea acestor persoane își petrec întreaga viață într-un astfel de ciclu, justificându-și situația prin faptul că nu au avut noroc, că alții au profitat de ei, că nu au primit sprijinul necesar sau că s-au confruntat cu prea multe obstacole în drumul lor.

Am citit recent într-o carte un exercițiu de imaginație care m-a pus pe gânduri și care, cred eu, ilustrează foarte bine acest fenomen. Imaginează-ți că mâine dimineață, în corpul tău se trezește o persoană ca Elon Musk sau Melinda Gates, având viața ta, cu toți oamenii din jurul tău, cu job-ul tău și în contextul tău financiar. Crezi că acea persoană ar rămâne în aceeași situație în următorul an? Sau ar face câteva schimbări radicale din punct de vedere financiar?

Acest exercițiu, deși la prima vedere pare menit să ne stimuleze imaginația sau să ne amuze, ne arată un adevăr profund: succesul financiar nu este doar o chestiune de circumstanțe, ci și de mentalitate și acțiuni concrete. Cei care se zbat în haos financiar trebuie să fie dispuși să părăsească zona lor de confort și să îmbrățișeze soluții noi, mai eficiente.

Când am întâlnit acest exercițiu pentru prima dată, m-a făcut să reflectez profund. Am realizat că singurul lucru care mă ținea pe loc în viață era propria mea mentalitate. Este fascinant, nu-i așa?

Primul pas către schimbare este să ieșim din mentalitatea de victimă și să ne asumăm responsabilitatea pentru situația noastră financiară, indiferent cum arată ea în prezent. Dacă nu recunoaștem că avem o problemă, nu putem începe să o rezolvăm.

Al doilea pas constă în a înțelege că situația financiară actuală este o oglindire directă a obiceiurilor, cunoștințelor și abilităților noastre de până acum. Dacă ne dorim mai mult, trebuie să facem câteva schimbări și, cel mai important, să nu ne temem de ceea ce nu cunoaștem.

Pandemia a amplificat și mai mult diferențele dintre cei care știu să economisească și să investească și cei care doar știu să cheltuiască. De ce? Pentru că creșterea volumului de bani în economie, datorită

dobânzilor mici, a stimulat consumul, iar consumul a îmbogățit investitorii. Este o schimbare de percepție pe care o vei înțelege în curând, îți promit!

Așa cum am spus, primul pas este schimbarea de mentalitate, iar faptul că citești această carte este deja un semn pozitiv că ești pe drumul cel bun. Felicitări pentru că ai ales să înțelegi un concept înainte de a-l judeca și pentru că ești dispus să înveți ce înseamnă să fii investitor și cât de mult merită acest efort pentru tine și viitorul tău.

Este o alegere care merită, deoarece toți trăim în același sistem financiar. Ca să fac o comparație, cu toții jucăm același joc de Monopoly, însă 90% dintre oameni îl joacă fără să cunoască regulile și, în consecință, rămân blocați în aceeași situație financiară de-a lungul vieții.

Această carte îți propune să fie un ghid practic investițional, oferindu-ți educația necesară pentru a-ți crea și implementa un plan investițional eficient, precum și sfaturi valoroase despre cum să îți schimbi obiceiurile financiare și, poate cel mai important, mentalitatea. De fapt, am început deja această schimbare de mentalitate împreună.

Acum, haide să ne angajăm cu adevărat în această călătorie educațională! Menționez că această carte este scrisă pentru mine, pentru

versiunea mea mai tânără din 2015, care ar fi avut aceleași rezerve și comentarii cu privire la lucrurile pe care nu le înțelegeam.

Capitolul 3.

Istoria banilor

The history of mankind is the history of money losing value. – Milton
Friedman

Această carte, așa cum am menționat anterior, îți va oferi regulile exacte ale jocului economic și este posibil să te surprinzi întrebându-te în repetate rânduri: „*Cum de nu am știut asta până acum?*”. În paginile care urmează, vom explora împreună o scurtă și fascinantă istorie a sistemului economic mondial.

Vom începe călătoria noastră în anul 6000 î.Hr., o perioadă în care, dacă ne-am plimba prin orașele marilor civilizații de atunci, am observa că nu existau bani așa cum îi cunoaștem astăzi. În acele vremuri, oamenii nu foloseau monede sau bancnote, ci se bazau pe un sistem de schimb direct de bunuri, cunoscut sub numele de „troc”. Acest sistem presupunea ca fiecare individ să aibă ceva de oferit în schimbul a ceea ce își dorea să obțină.

Să ne imaginăm că ne aflăm într-o piață din acea epocă și dorim să cumpărăm mere. Pentru a obține merele, ar fi necesar să avem un alt bun de schimb, cum ar fi portocalele, și să negociem o rată de schimb care să fie acceptabilă pentru ambele părți. De exemplu, am putea oferi două mere în schimbul a două portocale. Problema apare atunci când vânzătorul de mere nu are nevoie de portocale, ci de altceva, cum ar fi haine. În astfel de cazuri, tranzacția devine complicată și dificil de realizat.

Banii au fost inventați ca o soluție la această problemă. Ei au introdus un mijloc de schimb mult mai flexibil și eficient, simplificând tranzacțiile și facilitând comerțul între oameni. Oamenii aveau nevoie de un bun universal, acceptat de toți vânzătorii și cumpărătorii, care să fie durabil și să nu se deprecieze rapid. Acest bun trebuia să fie, de asemenea, ușor de transportat și suficient de rar pentru a avea valoare.

Astfel, banii au apărut pentru a intermedia între produse și a elimina lanțurile complicate de schimburi necesare pentru ca toți participanții la tranzacție să obțină ceea ce își doreau. De exemplu, în loc să caute un vânzător care să aibă nevoie de portocale în schimbul merelor, cineva putea pur și simplu să primească bani pentru mere și apoi să folosească acești bani pentru a cumpăra haine sau orice altceva de care avea nevoie.

De-a lungul istoriei, „banii” nu au fost întotdeauna monede de aur sau bancnote de hârtie. Oamenii au folosit diverse obiecte ca mijloace de schimb, inclusiv scoici, sare, metale prețioase sau chiar animale. Ceea ce conta era ca acel bun să fie durabil, portabil, acceptat de toți și relativ rar, pentru a-și păstra valoarea.

Să ne uităm la câteva exemple istorice:

- Caii au fost folosiți ca sistem de schimb într-o perioadă îndelungată din istorie, mai ales în momentul în care europenii au ajuns în America.
- În prezent, în închisori, țigările sunt utilizate ca monedă de schimb și au dezvoltat propria lor economie internă.

Cu toate acestea, dacă vorbim despre metoda de plată care a fost utilizată cel mai mult timp și care a avut cea mai mare răspândire globală, răspunsul nu este aurul, așa cum s-ar putea crede, ci cochiliile de scoici. Mai exact, un tip de scoică rară și atrăgătoare din punct de vedere vizual, cunoscută sub numele de „cowry shells”, a fost folosită timp de secole ca monedă în diverse culturi din întreaga lume.

Aceste scoici au devenit un simbol al bogăției și al puterii economice datorită frumuseții lor și dificultății de a le obține, ceea ce le-a conferit valoare în ochii oamenilor. Așadar, istoria banilor ne arată că ceea ce

contează cu adevărat nu este materialul din care este făcută moneda, ci acceptarea ei generală și utilitatea pe care o oferă în tranzacțiile economice.

La un moment dat, aurul a ajuns să îndeplinească rolul de intermediar, deoarece oamenii au fost întotdeauna fascinați de aspectul metalelor prețioase. Totuși, acest lucru s-a întâmplat la o scară mult mai redusă.

Inițial, aurul și argintul au fost folosite într-o formă brută, însă aceasta depindea mult de estimările de greutate și puritate. Odată ce aurul a luat forma monedelor, primii bani au apărut în jurul anului 0, iar de atunci metoda a început să se perfecționeze. Pentru ca un bun să fie numit bani, trebuia să îndeplinească șapte caracteristici:

1. **Mediu de schimb** – să poată fi utilizat ca bun intermediar
2. **Durabil** – să nu se deterioreze
3. **Portabil** – să poată fi ușor de transportat
4. **Unitate contabilă** – să existe o unitate standard
5. **Depozit de valoare** – să-și mențină valoarea
6. **Divizibil** – să se poate împărți
7. **Rar** – să se găsească greu

Aurul și argintul au ajuns să fie folosite ca bun intermediar, deoarece îndeplineau cele șapte caracteristici ale banilor. Toate aceste forme de bani discutate până acum se numesc "bani bazați pe o marfă", deoarece își iau valoarea din marfa din care sunt făcuți. Marfa în sine constituie valoarea.

Acest tip de sistem monetar are însă o problemă mare: economia poate să crească doar până la cantitatea de marfă din economie. Ce face o civilizație precum cea egipteană când vrea să cumpere atât de multe lucruri încât nu are suficient aur? Cum se poate extinde? Ce se întâmplă cu o țară când are nevoie să mărească bugetul rapid, ca în cazul unui război, și nu are suficient aur?

Răspunsul a fost o nouă idee monetară: un bun care poate fi creat la discreție de stat și care nu se bazează pe o marfă. Prima mențiune clară a unui astfel de mediu de schimb apare prin 1296, și are denumirea de *ban de hârtie*. Acesta a fost inventat în China și descris în cartea lui Marco Polo „*Călătoriile lui Marco Polo*”. În urma călătoriilor în Est, Marco Polo a adus în Europa o idee ciudată și neobișnuită la acea vreme: hârtii din scoarță de copac acceptate ca și bani.

Ideea a luat amploare pentru că rezolva problema banilor bazați pe o marfă. Prima variantă a banilor care s-a răspândit global a fost prin promisiuni de proprietate a aurului. Au apărut hârtii care ofereau dreptul de proprietate asupra unei cantități de aur.

Dacă ne-am întoarce în timp, în anul 1600, în Londra, era foarte comun ca un comerciant bogat să își depoziteze aurul într-o încăpere securizată și să primească o hârtie prin care avea dreptul de proprietate.

Multe tranzacții se făceau cu aceste hârtii care ofereau dreptul de proprietate.

De exemplu, o casă putea fi cumpărată cu acea hârtie, iar vânzătorul se ducea la depozitarul de aur să revendice plata. Foarte rapid, comercianții au realizat că este mai ușor să lucreze doar cu aceste promisiuni pe hârtie și să nu se mai complice cu schimbatul în aur. Acei depozitari de aur au devenit primele bănci private în varianta modernă. Banca închiria spațiul de depozitare pentru aur și chiar plătea oamenii să își țină aurul în bancă. Poate ți se pare cunoscut! Și mai cunoscut poate ți se pare faptul că se oferea aurul sub formă de împrumut și băncile primeau un comision la plata împrumutului.

Ideea a luat amploare și tranzacțiile au trecut în mare parte doar pe astfel de notițe de la bancă sau bancnote. Băncile au observat că toată lumea folosea aceste bancnote și nu prea se întorcea la bancă să ridice aurul, așa că s-au gândit să creeze mai multe bancnote decât aveau aur în rezervă și să dea și mai multe împrumuturi.

Cât timp nu venea toată lumea după aur în același moment, nu era nici o problemă. Prin 1700, sistemul deja se îndrepta spre varianta modernă de astăzi, când au început să apară băncile centrale sau cele controlate de stat și mai puțin de comercianții bogați. Până atunci, fiecare bancă privată

avea valuta ei. Ulterior, a apărut o singură valută, general acceptată de toată lumea din sistem.

Varianta modernă promovează banii FIAT, sau banii care nu își bazează valoarea pe nimic, decât pe încrederea participanților în economia care i-a emis. Banii moderni au ajuns în cea mai convenabilă variantă, doar că și-au pierdut statutul de bani. Banii, pentru a fi numiți așa, trebuie să îndeplinească cele șapte caracteristici, iar banii de astăzi nu îndeplinesc standardul de raritate, se pot crea oricând din nimic și astfel astăzi avem „valută” în circulație, nu bani.

De-a lungul istoriei au existat, la diferite momente, mii de valute.

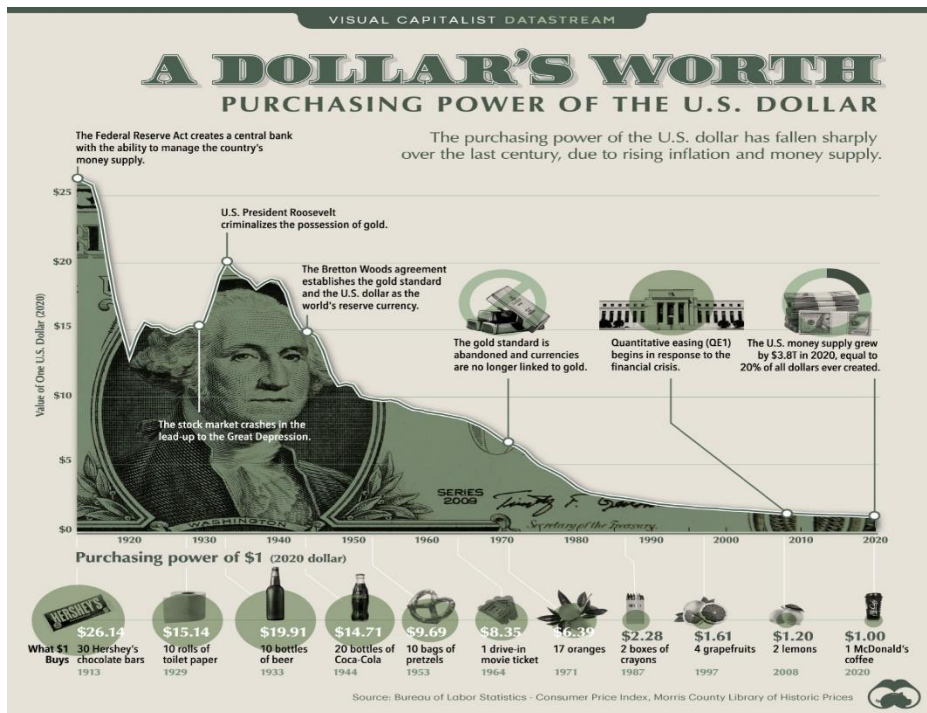
Știi câte au rezistat testul timpului? 0. Una a murit în 2001 în România, ROL. De fapt, durata de viață medie a unei valute este de 35 de ani. Dolarul american și-a pierdut, din 1900 până astăzi, 99% din valoare, adică 1% dintr-un dolar în 1900 cumpără ce cumpără un dolar întreg astăzi. Motivul este printarea banilor pentru a susține și extinde economia, iar acest lucru duce la inflație, care este o depreciere a valutei în urma creșterii cantității de valută în economie și o pedeapsă asupra participanților la economie care nu își cheltuiesc banii. Inflația scade puterea de cumpărare a banilor, iar când acea putere de cumpărare nu este compensată cu creșterea veniturilor, avem parte de o scădere economică.

Unul dintre motivele esențiale pentru care trebuie să înțelegi cum să investești este protejarea valorii banilor tăi prin menținerea puterii de cumpărare în timp. Pe măsură ce inflația crește, puterea de cumpărare a banilor tăi scade, ceea ce înseamnă că, în viitor, vei putea achiziționa mai puține bunuri și servicii cu aceeași sumă de bani. Din acest motiv, este vital să investești pentru a contracara efectele inflației și a asigura că economiile tale nu își pierd valoarea.

Așa cum obișnuiesc să subliniez, cel mai mare risc în investiții este, de fapt, să nu investești deloc. Alegând să nu investești, lași banii expuși eroziunii constante cauzate de inflație și pierzi oportunitatea de a-i face să crească în timp.

Acum că am înțeles ce sunt banii în esență și cum pot fi aceștia afectați de diferiți factori economici, este timpul să ne îndreptăm atenția asupra unui aspect la fel de important: înțelegerea sistemului economic în care trăim. Familiarizarea cu principiile fundamentale ale economiei îți va permite să iei decizii financiare mai informate și să navighezi cu încredere în lumea investițiilor.

Aceasta nu doar că te va ajuta să-ți protejezi capitalul, dar îți va oferi și instrumentele necesare pentru a-ți crește averea pe termen lung.

Capitolul 4.

Istoria sistemului economic

On balance, the financial system subtracts value from society. –

John C. Bogle

Am înțeles că banii funcționează ca un intermediar care aduce un plus de conveniență într-un sistem de schimb, oferind astfel flexibilitate în tranzacții. În prezent, banii sunt reprezentați de valută. La fel cum banii au rezolvat problema schimbului de bunuri și servicii, investițiile vin să rezolve o altă problemă crucială: incapacitatea valutei de a păstra valoarea pe termen lung. De fapt, investițiile nu doar că păstrează valoarea, ci au ca scop principal să depășească rata de devalorizare a valutei, generând randamente care să fie mai mari decât rata inflației.

Această realitate devine clară când analizăm istoricul dolarului, observând cât de mult și-a pierdut din valoare în ultimul secol. Într-adevăr, valutele au o durată de viață relativ scurtă; cea mai veche valută încă în circulație este lira britanică. Însă, în decursul istoriei, multe valute și-au pierdut valoarea într-un asemenea grad încât au trebuit să fie înlocuite periodic. Această lecție din istorie ne arată că nicio valută nu

poate supraviețui pe termen lung atâta timp cât poate fi diluată prin procese economice și politice.

Să ne întoarcem în timp. Acum 5000 de ani, sau 3000 de ani î.Hr., la fel ca astăzi, majoritatea oamenilor renunțaseră la ideea de a mai înțelege sistemul economic. Simplificaseră tot ce aveau nevoie la lucruri de bază: cât sunt plătiți pentru munca lor și cât costă lucrurile pe care le doresc.

Nu este surprinzător că nivelul de educație financiară al populației generale a rămas în esență neschimbat de mii de ani?

Deși avem la dispoziție instrumente moderne precum bănci, credite și servicii financiare, majoritatea oamenilor încă nu înțeleg pe deplin cum funcționează aceste mecanisme. Pentru mulți, aspectele economice se reduc la simple calcule: cât trebuie să plătească în fiecare lună pentru a-și onora datoriile.

Dacă ne întoarcem în timp cu 5000 de ani, vom descoperi că sistemul economic de atunci era cu mult mai rudimentar, dar chiar și atunci, populația de rând nu înțelegea în întregime cum funcționa economia. La acea vreme, nu existau bănci centrale, nici sisteme complexe de conversii valutare care să regleze schimburile economice.

Conceptul de bani de hârtie era inexistent, ceea ce însemna că inflația, așa cum o înțelegem noi astăzi, nu reprezenta o problemă. Totuși, problema era alta: „banii”, sau mijloacele de schimb de valoare, erau atât de puțini și limitați încât oamenii recurgeau de multe ori la schimburi directe de bunuri și servicii. Astfel, în loc de tranzacții monetare, schimbul direct era preferat de majoritatea populației.

Consider că astăzi oamenii înțeleg și mai puțin sistemul economic, pentru că s-a complicat enorm. Sistemul financiar, începând cu 3000 î.Hr., a fost un experiment continuu, ajustat în funcție de problemele întâlnite.

Astăzi, sistemul financiar a evoluat într-un sistem fără numerar și, în viitor, banii fizici vor dispărea complet, totul devenind electronic. Sistemul modern este, de fapt, foarte tânăr și a fost „perfectionat” în ultimii 100 de ani. Să luăm un exemplu. Când le spun oamenilor că acum 100 de ani nu exista un sistem general de pensii, sunt surprinși, crezând că a existat dintotdeauna. În trecut, nu era nevoie de un sistem de pensii. Orice membru al societății, lucrând în agricultură de exemplu, era așteptat să muncească până nu mai putea, iar copiii să aibă grijă de el. Practic, copiii erau pensia sau asigurarea la bătrânețe. Dacă erau bogați, se bucurau de banii strânși.

Ideea de a primi bani de la stat pentru că ai trecut de o anumită vârstă nu a existat în istoria umanității, cel puțin nu la nivel de sistem. Cu toate că au fost tentative în Germania de a dezvolta un sistem de pensii pentru veteranii de război, primul sistem general de pensii a apărut în 1935 în America. Acesta oferea oamenilor care au avut un loc de muncă recunoscut de stat și pentru care au plătit taxe, dreptul de a primi bani după vârsta de 65 de ani. Motivul pentru care s-a ales 65 de ani este că majoritatea populației nu atingea această vârstă!

Deși multe aspecte ale sistemului economic sunt noi, el a fost ajustat și dezvoltat pe o perioadă atât de mare încât majoritatea oamenilor nici nu-și bat capul cu înțelegerea lui și preferă să trăiască în ignoranță.

Ignoranța maselor este profitabilă pentru cei care înțeleg sistemul. Am auzit acest citat de mai multe ori: *„Dacă am strânge toți banii din lume și i-am distribui egal, în cele din urmă ar ajunge tot la aceiași oameni și am ajunge la aceeași inegalitate.”* Se întâmplă acest lucru pentru că majoritatea nu știe să economisească și să investească, iar minoritatea profită de acest lucru.

Investițiile reprezintă o modalitate de a stoca și de a crește valoarea, iar această creștere se numește acumulare de avere. Valoarea în lumea de astăzi este, în general, acumulată prin timp și muncă; oamenii oferă valoare prin activitățile lor și primesc valoare înapoi sub forma

valutei. Această valoare poate fi fie cheltuită, fie crescută prin acumularea de avere.

Din păcate, în România nu suntem educați în privința celei de-a doua variante, dar avem un "doctorat" în cheltuieli, fiind educați constant în acest sens prin toate reclamele pe care le vedem. Astfel, suntem ținuti în metaforica "roată a șobolanului" în care majoritatea oamenilor se învârt toată viața.

Această carte te va ghida pas cu pas în procesul de dezvoltare a averii prin valorificarea resurselor pe care le generezi. În esență, valoarea pe care o creezi și o acumulezi poate fi transformată în avere, cu condiția ca aceasta să fie stocată în active sau bunuri care nu doar păstrează valoarea, ci o și multiplică în timp.

Când investești, îți aloci resursele în astfel de active sau bunuri care au capacitatea de a produce valoare în mod continuu și de a se aprecia în timp, contribuind astfel la creșterea averii tale. Haide să explorăm în detaliu aceste concepte și să înțelegem cum funcționează acest proces de creștere a averii!

Capitolul 5.

Ce sunt investițiile?

If you don't find a way to make money while you sleep, you will work until you die. - Warren Buffett

O investiție presupune plasarea unui capital – ceea ce numim în prezent „bani” – într-un loc sau într-un activ unde există potențialul ca valoarea acestuia să crească în timp. Esențial, o investiție reprezintă opusul unei cheltuieli.

De exemplu, dacă achiziționezi un telefon pentru 5000 RON, acesta va pierde din valoare pe măsură ce trece timpul, adică se va deprecia. În schimb, scopul unei investiții este de a crește valoarea acelei sume de bani investite. Această creștere poate fi obținută fie prin generarea de venituri regulate, cum ar fi dividende sau chirii, fie prin aprecierea activului achiziționat, adică prin creșterea valorii sale pe termen lung.

Aprecierea se măsoară în procente, aplicabile la investiția inițială, și este influențată de perioada de timp în care investiția este menținută. Perioada standard pentru evaluarea performanței unei investiții este de un

an. Creșterea sau scăderea procentuală a unei investiții într-un an se numește „randament anual” sau, pe scurt, „randament”.

Randamentul ne ajută să comparăm diferite investiții; de obicei, preferăm investițiile cu cel mai mare randament, deoarece acestea oferă cel mai mare câștig. Însă, sunt și alte aspecte importante de înțeles.

Iată câteva exemple de investiții:

Istoric vorbind, există cinci tipuri principale de investiții. Să le luăm pe rând:

1. **Depozitul bancar:** Acesta este un tip simplu de investiție. Dacă îți amintești din capitolul despre istoria banilor, băncile private, cum sunt cele la care ai contul bancar astăzi, oferă programe de recompensare a depozitelor. Depozitul presupune plasarea banilor într-un cont bancar pe o perioadă determinată, iar în această perioadă, persoana care își depune banii la bancă (depozitarul) va primi un procent din suma investită. De obicei, acest procent se calculează și se plătește anual.

Exemplu: Dacă aloci 5000 RON într-un depozit la termen pe 1 an cu o dobândă de 5% pe an, vei primi 5% din 5000 RON la sfârșitul anului, adică 250 RON. Această dobândă se numește „dobândă

bancară” și reprezintă randamentul investiției, așa cum am discutat mai devreme.

De ce mi-ar plăti banca acei bani?

Banca îți plătește dobânda pe depozitele tale pentru că îți poate folosi banii pentru a genera un profit mai mare decât dobânda pe care o oferă. Practic, banca utilizează banii depozitați pentru a acorda credite sau pentru a face alte investiții cu randamente mai mari. Dobânda pe care o primești este compensarea pentru faptul că îți ții banii blocați într-un depozit pentru o perioadă fixă de timp.

2. Obligațiuni : A doua investiție principală sunt obligațiunile, sau notele de promisiune discutate anterior. Să luăm un exemplu simplu: ai 5000 RON pe care vrei să îi investești pentru a obține o apreciere a banilor. Ai putea să îi împrumuți unui prieten pe un an, cu condiția să îți returneze 5500 RON, adică 10% în plus. Dar aici apare riscul: ce se întâmplă dacă prietenul tău nu poate să îți returneze banii?

Obligațiunile sunt o formă mai sigură de împrumuturi. **De exemplu,** împrumuturile către statul român sunt garantate de Ministerul Finanțelor, iar România și-a plătit întotdeauna datoriile către populație. Este similar

cu împrumutul de bani unui prieten care a plătit fără excepție în ultimii 20 de ani, cu obligația de a returna banii stipulată în lege.

Obligațiunile sunt împrumuturi care obligă legal entitatea emitentă să plătească investitorilor suma împrumutată plus dobânda anuală. Să dăm un exemplu: Ministerul de Finanțe emite obligațiuni cu o dobândă de 10% și o maturitate de un an, la un preț de 100 RON fiecare. Astfel, cu 5000 RON poți cumpăra 50 de obligațiuni. Fiecare obligațiune îți va aduce 10% dobândă după un an, adică 500 RON, iar la final vei primi înapoi suma investită, în total 5500 RON.

Obligațiunile pot fi achiziționate de la oferte de vânzare online sau de la poștă, iar în România există obligațiuni cu maturități de 1 an sau 3 ani.

3. Investiții imobiliare: A treia investiție principală o constituie imobilele. Investițiile imobiliare implică achiziția de proprietăți, cum ar fi terenuri și construcții, indiferent dacă sunt naturale sau realizate de om. Acestea pot include proprietăți rezidențiale, comerciale, industriale sau terenuri neamenajate.

Investițiile în imobiliare sunt printre cele mai vechi forme de investiție, cu scopul de a crește valoarea banilor investiți. În acest caz, banii sunt alocați într-un activ imobiliar care generează venituri prin chirii și se apreciază în timp. Să luăm un exemplu:

Dacă cumperi un apartament cu 500.000 RON și primești 2500 RON pe lună în chirii, înseamnă că în fiecare an vei obține 30.000 RON, ceea ce reprezintă un randament de 6%. Dacă apartamentul se apreciază cu 4% într-un an, vei avea un randament total de 10% pentru acel an, adică 50.000 RON.

Totuși, trebuie să ținem cont de volatilitatea activului imobiliar. Volatilitatea se referă la variațiile de preț; de exemplu, prețul apartamentului poate scădea cu 4% sau mai mult într-un an. Unii investitori se concentrează doar pe veniturile din chirii și consideră că acesta este randamentul real, dar aceasta nu este o evaluare completă.

Dacă randamentul mediu al chiriei în orașele mari din România este de 6% pe an, și în condițiile în care o parte din bani sunt necesari pentru cheltuieli și chiria este colectată lunar, acest randament este similar cu cel obținut din obligațiuni. De ce să investești în imobiliare dacă randamentul este similar cu cel al obligațiunilor, fără complexitatea gestionării chiriașilor și cu venitul garantat de stat?

Răspunsul pe termen scurt este că investițiile în imobiliare nu sunt întotdeauna avantajoase dacă randamentul din chirii nu depășește semnificativ dobânda oferită de obligațiuni. Când menționez termenul „pe termen scurt”, mă refer la o perioadă de până la 3 ani, care este durata maximă a titlurilor de stat în RON.

Compararea Investițiilor: Depozite, Obligațiuni și Imobiliare

Comparând aceste opțiuni de investiție, observăm că fiecare are avantaje și dezavantaje, în special în contextul volatilității pieței. De exemplu, în perioada 2009-2012, piața imobiliară din România a suferit o scădere semnificativă de aproximativ 50%, ceea ce înseamnă un randament negativ de -50% pe termen scurt. Aceasta ilustrează riscul de volatilitate al investițiilor imobiliare pe termen scurt.

Pe de altă parte, depozitele bancare și obligațiunile nu sunt expuse la aceeași volatilitate. Acestea oferă un randament mai stabil, fără fluctuații majore de preț.

Cu toate acestea, din perspectiva istorică, imobiliarele au tendința de a se aprecia atât în valoare, cât și în veniturile generate, dar pe termen lung. Să luăm un exemplu concret: dacă astăzi plătești 500.000 RON pentru un apartament și obții o chirie anuală de 30.000 RON, după 10 ani, apartamentul ar putea avea un preț de vânzare de 750.000 RON, plus chiria acumulată în acest interval. Astfel, pe termen lung, este important să consideri atât aprecierea valorii activului, cât și veniturile generate pentru a calcula.

4. **Acțiuni** : Acțiunile reprezintă una dintre cele mai populare și tranzacționate forme de investiții. Sunt cunoscute pentru potențialul lor de a crea averi semnificative și pentru numărul mare de tranzacții zilnice. De exemplu, cele mai bogate persoane din istoria modernă nu au acumulat averea prin depozite bancare, obligațiuni sau chirii imobiliare, ci prin investiții în acțiuni. În România, investițiile în acțiuni nu sunt foarte răspândite, iar multe persoane le consideră complicate, riscante sau inaccesibile. Aceste concepții sunt, însă, în mare parte mituri, pe care le vom explora și demonta.

Ce sunt, de fapt, acțiunile?

În esența lor, acțiunile sunt părți dintr-o companie care le-a emis. Să luăm un exemplu simplu pentru a înțelege mai bine:

Să ne imaginăm o afacere mică, cum ar fi o florărie. Aceasta are venituri și cheltuieli:

- **Venituri:** vânzarea de flori.
- **Cheltuieli:** achiziția florilor, chiria și salariul angajaților.

Dacă veniturile sunt mai mari decât cheltuielile, compania este profitabilă. Să presupunem că investești 10.000 RON într-o florărie. Cu

acești bani, închiriezi un spațiu mic, achiziționezi flori și plătești salariul angajaților. Dacă florăria este profitabilă încă din prima lună, după un an profitul net ar putea fi de 2.000 RON, adică un randament de 20%.

Dacă vrei să extinzi afacerea, ai nevoie de mai mulți bani. Așadar, ceri 100.000 RON de la investitori pentru a deschide alte 9 florării și, în schimb, oferi 50% din afacere. Dacă tu ești unul dintre investitori, adică ai investit 10.000 RON pentru a cumpăra 5% din companie, profitul tău anual ar fi de 2.000 RON, ceea ce înseamnă un randament de 20% pe an.

Aceste „părți” din companie se numesc acțiuni. Deși conceptul de acțiuni poate părea complicat, ideea de bază este simplă. Companiile mari, care au nevoie de mai multe resurse pentru expansiune, pot decide să ofere publicului posibilitatea de a cumpăra acțiuni. Aceasta este cunoscută sub numele de **Ofertă Publică Inițială** (IPO - Initial Public Offering).

De exemplu, Coca-Cola este o companie publică ce a emis milioane de acțiuni. Tu poți cumpăra acum o acțiune fără a fi nevoie să cunoști ceilalți acționari sau investitori. Acțiunile sunt tranzacționate pe piețele de capital, iar investiția în ele îți permite să deții o parte din companie și să beneficiezi de profiturile sale.

Piața de Capital

Pentru a înțelege cum funcționează lumea modernă și cum companiile publice sunt parte integrantă din viața noastră, să luăm câteva exemple:

McDonald's, KFC, Pepsi și Coca-Cola sunt companii publice. Folosești un laptop sau un telefon de la Apple, Samsung sau Microsoft – toate acestea sunt companii publice. Hainele pe care le cumperi online sau de la mall sunt produse de companii publice. Produsele de curățenie, inclusiv șamponul tău, sunt fabricate de companii publice. Mașina pe care o conduci și combustibilul pe care îl alimentezi provin de la companii publice. Google, banca unde îți ții banii, Disney și Netflix sunt toate companii publice. Chiar și echipele mari de fotbal sunt adesea listate pe piețele de capital.

În concluzie, trăim și respirăm în acest sistem financiar complex, dar adesea nu avem o înțelegere adecvată a modului în care funcționează. Practic, jucăm Monopoly fără să înțelegem regulile!

Pentru a înțelege cum am ajuns în această situație, trebuie să ne întoarcem în timp, la prima companie listată pe piața de capital. În anul 1600, în Europa exista o cerere mare pentru bunuri rare și valoroase, precum piper, ceai și zahăr, care nu erau disponibile în cantități mari în acea vreme. Nu exista conceptul de corporație privată așa cum îl

cunoaștem astăzi, totul era legat de monarhie. Totuși, în acea perioadă, a apărut un concept revoluționar: publicul a primit permisiunea de a cumpăra acțiuni într-o companie care transporta aceste bunuri în Europa. Această companie se numea Compania Indiilor de Est și a organizat primul IPO din istorie.

Pentru recapitulare, companiile organizează IPO-uri pentru a obține fonduri necesare extinderii și creșterii veniturilor. Scopul pentru investitor este simplu: investește un anumit preț pentru a obține drepturi, iar acțiunile oferă dreptul de a beneficia de veniturile viitoare ale companiei prin dividende. Dividendele sunt o metodă prin care companiile distribuie profitul acționarilor, asemănătoare cu o „chirie” plătită anual sau de patru ori pe an.

IPO-ul Companiei Indiilor de Est a fost un succes, investitorii de atunci obținând dividende de până la 40% și câștigând sume considerabile pe acțiuni, contribuind la prosperitatea financiară a regiunii de atunci.

În anul 1600, pentru a cumpăra acțiuni, trebuia să găsești un investitor cu care să negociezi prețul și să achiziționezi un certificat care oferea dreptul asupra unei părți din companie. Astăzi, procesul este mult mai simplu. Există piețe de acțiuni similare piețelor de legume și fructe, cele mai populare fiind NYSE și NASDAQ, iar în România, Bursa de Valori București (BVB). Este important de menționat că nu trebuie să te

deplasezi fizic pentru a cumpăra acțiuni; majoritatea tranzacțiilor se fac online, așa că poți cumpăra o acțiune la Coca-Cola direct de pe telefonul tău.

5. **Active Rare** : Al cincilea instrument investițional principal include active rare, precum tablouri sau mașini de epocă. Dacă scopul unei investiții este creșterea capitalului, orice alocare de capital cu acest scop poate fi considerată o investiție. De exemplu, există mașini care se vindeau cu 10.000 de dolari în 1960 și acum sunt evaluate la peste 1 milion de dolari. Deși investițiile în active rare pot fi extrem de profitabile, nu vom explora în detaliu acest subiect în această carte, deoarece volumul investițional în aceste active este mic comparativ cu alte investiții.

Capitolul 6.

De ce să investești?

The biggest risk of all is not taking one. - Melody Hobson

Să accentuăm importanța investițiilor printr-o poveste inspirațională! Una dintre cele mai remarcabile povești de succes financiar provine de la un paznic dintr-o parcare din America, pe nume Earl. Povestea lui ne învață că disciplina și răbdarea pot transforma viețile celor care sunt dedicați dezvoltării averii, indiferent de începuturile lor modeste.

Earl a lucrat timp de 40 de ani ca paznic într-o parcare, având un salariu modest, din care a trebuit să întrețină o familie numeroasă. Deși a aplicat pentru locuri de muncă mai bine plătite, lipsa diplomelor și a abilității de a citi l-au ținut pe loc, astfel că a rămas în poziția sa de paznic.

Prima lui investiție a fost în acțiuni. Strategia lui a fost simplă: a început cu ceea ce avea și a cumpărat acțiuni ale unor companii mari și stabile, care ofereau dividende generoase. Prin această abordare, Earl a reușit să acumuleze 600.000 de dolari fără datorii.

Earl spune că nu există scuze pentru a rămâne într-o situație financiară deficitară. Trebuie să te uiți în oglindă și să îți dai seama că ești

responsabil pentru 100% din viitorul tău financiar. Nu poți da vina pe economie, politicieni sau familie.

Potrivit lui Earl, acumularea de avere nu este o „știință de rachete”. Este suficient să economisești puțin și să investești într-un fond de index. **Investește cât de mult îți permiți în active care generează venituri, nu în cheltuieli pentru bunuri care se depreciază.**

Un alt aspect important este că **timpul este cel mai bun aliat în investiții**. Ani trec oricum, iar timpul în investiții este mai important decât momentul exact în care investești. Un mit comun este că un venit mare garantează bogăția. Acest mit este fals, deoarece, pe măsură ce veniturile cresc, este foarte probabil ca și cheltuielile să crească proporțional. De multe ori, am auzit oameni spunând: *„Am muncit din greu pentru a câștiga mai mulți bani și acum îmi permit o mașină mai bună sau o vacanță mai scumpă.”*

Unii oameni cred că, odată ce veniturile lor cresc, vor începe să investească. Aceștia consideră că nu au bani pentru investiții deoarece venitul lor este mic și cheltuielile mari. Însă, de ce vedem persoane care au câștigat milioane, dar ajung în faliment sau chiar mor în sărăcie? Exemplele lui Donald Trump, Mike Tyson și Nicholas Cage sunt doar câteva dintre persoanele care, în ciuda veniturilor extraordinare, nu au

știut cum să gestioneze banii. Chiar și Michael Jackson, cu venituri anuale de sute de milioane de dolari, a murit îndatorat și sărăcit.

Un alt exemplu este faptul că persoanele care câștigă la loto ajung adesea într-o situație financiară mai proastă decât înainte. De aceea, venitul mare nu este răspunsul pentru a deveni bogat. În loc să ne concentrăm exclusiv pe obținerea unui salariu mare, ar trebui să ne focalizăm pe investiții inteligente și pe acumularea de avere.

Investițiile sunt cheia pentru acumularea de avere și, implicit, pentru atingerea bogăției. Averea acumulată oferă o definiție a prosperității, mai ales atunci când banii investiți se înmulțesc și se apreciază în mod constant. Investițiile asigură securitate financiară. Odată ce știi că ai bani care lucrează pentru tine în timp ce dormi – acumulând dividende și apreciindu-se – ai și securitatea că ai resurse financiare disponibile atunci când ai nevoie de ele, mai ales dacă investești în instrumente lichide precum obligațiunile.

Inflația și importanța investițiilor

În final, să nu îți asumi niciun risc poate fi, de fapt, cel mai mare risc. Am discutat despre ce înseamnă inflația și impactul ei asupra valorii banilor. Este important să comparăm două aspecte pentru a înțelege mai bine: dolarul american a pierdut aproximativ 99% din valoare în ultimii 100 de ani, în timp ce indicele S&P 500 a crescut de aproximativ 500 de

ori în aceeași perioadă. Merită să citești asta din nou pentru a înțelege magnitudinea schimbărilor!

Vom folosi exemple de pe piața americană, deoarece aceasta este bine documentată și a folosit aceeași valută timp de 100 de ani. De asemenea, este mai ușor pentru români să investească în acțiuni din SUA datorită accesibilității internaționale.

Când nu investim, ne trezim în fiecare dimineață mai săraci, deoarece valoarea banilor scade constant din cauza inflației. Investițiile ar trebui să acopere măcar inflația pentru a nu pierde valoarea reală a economiilor noastre pe termen lung.

Un alt motiv pentru a investi este atingerea obiectivelor financiare. Acestea pot include achiziția unei case, a unei mașini, o vacanță sau o excursie. Obiectivele pot fi pe termen scurt sau lung, dar indiferent de natura lor, investițiile te ajută să crești banii tăi, complementând veniturile generate de locul de muncă. Practic, este ca și cum ai avea doi „angajați” care lucrează pentru același scop: unul este venitul din muncă, iar celălalt sunt banii investiți care cresc și generează venituri suplimentare.

Capitolul 7.

Mituri investiționale

The rich invest their money and spend what is left; the poor spend their money and invest what is left. - Jim Rohn

Nu am bani să investesc!

Acest mit se bazează pe două presupuneri greșite:

- 1. Ai nevoie de mulți bani pentru a investi.**
- 2. Nu pot pune deoparte bani pentru investiții.**

1. Ai nevoie de mulți bani pentru a investi

Este un mit că ai nevoie de sume mari pentru a începe să investești. De exemplu, poți cumpăra o obligațiune emisă de Ministerul de Finanțe din România cu doar 1 leu. De asemenea, în momentul în care scriu această carte, o acțiune la Coca-Cola costă aproximativ 57 de dolari, dar poți începe cu o singură acțiune. Pe Bursa de Valori București există acțiuni cu prețuri sub 1 leu. Deci, astăzi, investițiile sunt accesibile indiferent de suma de plecare.

2. Nu pot pune bani deoparte pentru investiții

Dacă te confrunți cu dificultăți în a economisi bani pentru investiții, problema poate fi mai degrabă una de educație financiară decât una legată de investiții propriu-zise.

Una dintre strategiile populare de bugetare este regula 50/30/20, care îți împărțea venitul lunar în: 50% pentru nevoi esențiale, 30% pentru dorințe și 20% pentru economisire, plată datorii și investiții. Poți începe cu un procent mai mic, de exemplu 5%, și să-l crești treptat pe măsură ce

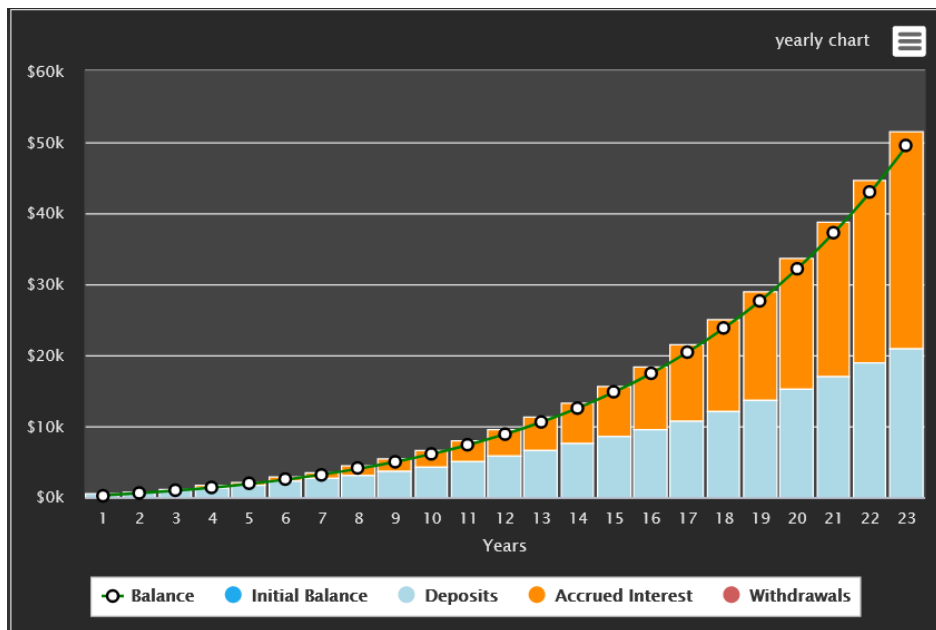
veniturile tale cresc. Este important să menții acest procent fix, chiar dacă veniturile tale cresc.

Dacă nu poți alocă imediat 20% pentru investiții, poți ajusta procentele în funcție de situația ta, de exemplu 95% pentru nevoi și 5% pentru investiții. Cheltuielile vor fi întotdeauna prezente, dar este esențial să înveți să aloci un procent din venitul tău pentru a ieși din această situație și a construi o bază financiară solidă.

Exemplu practic

Să luăm un exemplu: presupunem că poți economisi 100 RON pe lună, ceea ce reprezintă 5% dintr-un venit de 2000 RON. Folosind randamentul mediu anual de 10% al pieței de acțiuni din SUA, să vedem ce impact poate avea acest mic efort de economisire.

Dacă începi cu o investiție de 100 RON pe lună și menții acest aport lunar, ajungi, 23 de ani mai târziu, la o creștere totală de 227.888 RON, având în vedere un randament anual de 10%. Acest exemplu ilustrează puterea acumulării și a reinvestirii pe termen lung, demonstrând că însăși sumele mici pot crește semnificativ în timp, datorită efectului dobânzii compuse.

Dacă nu aş fi investit banii, aş fi economisit 87.400 RON în acelaşi timp.

Trebuie să înţelegem diferenţa dintre economii şi investiţii. Am observat că aceasta este o confuzie comună. Economisirea presupune să punem bani deoparte pentru a fi cheltuiţi la o anumită dată. Investiţiile, pe de altă parte, implică alocarea banilor pentru a-i face să lucreze pentru tine. Majoritatea oamenilor din ziua de azi îşi "stochează" averea în lucruri care se depreciază, cum ar fi maşini, telefoane etc., iar apoi ne mirăm că majoritatea oamenilor sunt săraci.

Capitolul 8.

În ce investim?

You only need a few good ideas to make a significant difference in a lifetime. - Bruce Berkowitz

Probabil că, până acum, ai înțeles de ce este esențial să investești și că aceasta este cea mai accesibilă cale de a ieși din "cursa șobolanului", așa cum spune Robert Kiyosaki. Acum știm care sunt principalele tipuri

de investiții și înțelegem diferențele dintre ele. Dintre cele cinci tipuri de investiții principale, cele mai comune sunt investițiile în acțiuni. Istoric vorbind, investițiile în acțiuni au adus mai mult profit investitorilor decât toate celelalte patru tipuri de investiții la un loc.

Înțelegem acum de ce să investim și cum să ne raportăm la investiții. Investițiile ar trebui să fie ca o asigurare pentru viitorul tău financiar. Este esențial ca un investitor să înțeleagă în ce investește. De exemplu, România și-a plătit fără excepție datoriile către investitori, iar piața din America a avut o creștere constantă timp de 100 de ani, indiferent de fluctuațiile economice pe termen scurt.

Hai să discutăm despre cum să investești concret!

Am adoptat multe principii de investiții de la Warren Buffett, considerat unul dintre cei mai buni investitori din toate timpurile. Multe cărți au fost scrise despre metoda lui, și adesea încep cu această afirmație: *„Din toată metoda lui Warren Buffett, totul se reduce la un singur sfat: 'Investește într-un fond de investiții cu taxe mici care copiază indicele S&P.'”*

Am fost surprins când am auzit acest lucru prima dată. Mă așteptam la ceva mult mai complicat, cu portofolii complexe și modele matematice pentru analiza riscurilor. După multe cărți și experiență în

piețele financiare, consider că acesta este cel mai bun mod de a investi pentru majoritatea oamenilor, adică 99.999% dintre noi, care nu doresc să facă din analiza financiară o carieră.

În acest capitol, vei înțelege de ce Warren Buffett recomandă acest lucru. Imaginează-ți un fond de investiții care selectează cele mai mari companii din lume, oferă o pondere mai mare companiilor atractive, elimină companiile în scădere, reinvestește dividendele pentru tine, îți permite să retragi bani oricând, are taxe cu 90% mai mici decât un fond mutual clasic și oferă randamente mai mari. În realitate, un astfel de fond chiar există.

Fund (ticker)	Strategy	Net Assets
SPDR S&P 500 ETF Trust (SPY)	Core	\$382.2 billion
iShares Core S&P 500 ETF (IVV)	Core	\$336.1 billion
Vanguard 500 Index Fund (VOO)	Core	\$314.0 billion

Vreau să îți prezint trei exemple de fonduri investiționale care sunt atât de atractive încât primele trei cele mai mari fonduri de acest tip au reușit să atragă împreună peste 1 trilion de dolari din partea investitorilor.

Știu că poate părea un subiect complex la prima vedere, dar nu îți face griji – voi explica totul detaliat și pas cu pas, astfel încât să înțelegi clar cum funcționează și de ce aceste fonduri au devenit atât de populare.

Capitolul 9.

Indice/Index

Don't look for the needle in the haystack. Just buy the haystack! - John C. Bogle.

Să începem prin a explica ce este un indice bursier și rolul său în lumea financiară.

Când auzi termenul „piață”, acesta se referă adesea la un indice bursier, care este o listă reprezentativă de companii. Un exemplu proeminent de indice bursier este S&P 500. Acest indice, creat de Standard & Poor's, include cele 500 din cele mai mari companii publice din Statele Unite, clasificate în funcție de mărimea lor și volumul tranzacțiilor. Scopul principal al S&P 500 este să reflecte starea generală a pieței prin intermediul acestor companii de vârf, deoarece, în medie, aceste 500 de companii contribuie cu mai mult de 50% din PIB-ul Americii.

Printre companiile incluse în S&P 500, se numără nume cunoscute și influente, precum:

- Nike
- Apple
- Microsoft
- Coca-Cola
- Pepsi
- KFC
- Ford
- Netflix

Pentru a înțelege mai bine conceptul unui indice bursier, imaginează-ți-l ca pe o „listă de cumpărături” pentru investitori. Așa cum o listă de cumpărături conține produse cu prețuri diferite și alocări specifice din bugetul tău - de exemplu, cheltuiești 10 lei pe pastă de dinți și 50 de lei pe detergent - un indice bursier conține acțiuni ale diferitelor companii, alocate în funcție de capitalizarea lor de piață.

Într-un indice bursier, companiile sunt incluse în funcție de capitalizarea lor de piață, adică valoarea totală a acțiunilor lor aflate în circulație. Companiile cu o capitalizare de piață mai mare au o pondere mai mare în indice. Astfel, indicele reflectă nu doar numărul de companii, ci și importanța relativă a fiecărei companii în piață.

Componentele unui indice bursier nu sunt fixe și se schimbă constant. Atât procentele cât și companiile incluse în indice pot varia în timp, pe

baza performanței financiare și a altor criterii. Companiile care cresc și își îmbunătățesc performanța sunt favorizate, în timp ce cele care scad sunt eliminate. Lista actualizată a companiilor incluse într-un indice este publică și accesibilă oricui, iar pentru S&P 500, poți găsi aceste informații actualizate pe site-uri precum Slickcharts.

De asemenea, indicele are un preț asociat, care reprezintă suma necesară pentru a achiziționa toate componentele sale în proporțiile actuale. În momentul în care scriu acest capitol, prețul total pentru a cumpăra toate acțiunile din indicele S&P 500 în proporțiile sale actuale este de aproximativ 4.600 de dolari. Acest preț oferă o indicație despre valoarea totală a portofoliului reprezentat de indice, reflectând performanța colectivă a companiilor incluse.

S&P 500 ETF Components

List shows the holdings of the SPDR S&P 500 ETF Trust (SPY).

#	Company	Symbol	Weight	Price	Chg	% Chg
1	Nvidia Corp	NVDA	7.03%	▲ 147.18	1.92	(1.32%)
2	Apple Inc.	AAPL	6.71%	▼ 223.89	-0.34	(-0.15%)
3	Microsoft Corp	MSFT	6.12%	▲ 419.21	1.20	(0.29%)
4	Amazon.com Inc	AMZN	3.80%	▲ 207.82	0.98	(0.47%)
5	Meta Platforms, Inc. Class A	META	2.51%	▲ 597.68	14.50	(2.49%)
6	Alphabet Inc. Class A	GOOGL	2.08%	▲ 181.36	1.01	(0.56%)
7	Tesla, Inc.	TSLA	1.91%	▼ 341.26	-8.74	(-2.50%)
8	Alphabet Inc. Class C	GOOG	1.72%	▲ 182.94	0.97	(0.53%)
9	Berkshire Hathaway Class B	BRK.B	1.69%	▼ 467.00	-0.36	(-0.08%)
10	Broadcom Inc.	AVGO	1.64%	▼ 177.72	-1.19	(-0.67%)

As of 12.11.2024 <https://www.slickcharts.com/sp500>

S&P 500 a devenit standardul de referință pentru randamentele investiționale și un etalon pentru compararea altor metode de investiție. Randamentul anual mediu al acestui indice a fost de 10% în ultimii 100 de ani.

În ultimii 20 de ani, am asistat la o expansiune uriașă a investițiilor făcute de investitori individuali sau de retail. De exemplu, în Statele Unite, piața investitorilor de retail a ajuns la 7 trilioane de dolari anul trecut, iar volumul de tranzacționare s-a dublat în ultimii 10 ani, reprezentând acum 25% din întreaga piață. Acest lucru este remarcabil și înseamnă că trăim într-o lume în care nu mai este necesar să avem acces

la investiții prin intermediul instituțiilor financiare sau consultanților financiari, și nici nu este nevoie de sume mari pentru a investi.

În plus, investitorii individuali au început să compare și să înțeleagă acest etalon. De exemplu, banca oferă un randament de 5%, imobiliarele oferă aproximativ 6% (cu toate bătăile de cap aferente), un fond mutual oferă 5%, iar dacă ții banii acasă, nu ai niciun câștig.

Comparativ, S&P 500 oferă un randament anual de 10%, cu o dovadă istorică de 100 de ani, și este accesibil oricui.

Această mișcare globală a investitorilor a crescut enorm în ultimii 20 de ani, și numărul investitorilor care își gestionează propriile investiții a crescut semnificativ.

În concluzie, S&P 500 este o listă care include în mare parte cele mai mari companii din lume. Lista este formată din acțiunile companiilor listate în Statele Unite, iar fiecărei companii i se atribuie un procent în funcție de mărimea sa. Deși în Statele Unite sunt listate peste 4.000 de companii, doar 500 dintre ele fac parte din S&P 500. Investind în S&P 500, investești în cele mai importante companii globale și în creșterea economică generală, deoarece aceste companii au deja o prezență internațională.

ETF – Acum hai să vedem concret cum facem asta!

Un ETF (Exchange Traded Fund) este un fond de investiții ale cărui acțiuni pot fi tranzacționate la bursă.

Există companii care cumpără acțiunile din lista S&P 500, le pun într-un fond și apoi vând acest fond sub formă de unități. S&P 500 este doar o listă sau o rețetă de investiții publică, pe care oricine o poate copia.

Cu toate acestea, majoritatea oamenilor preferă să investească printr-un ETF, deoarece este mai simplu. Companiile care administrează aceste fonduri urmăresc lista S&P 500, reinvestesc dividendele și se ocupă de toate aspectele administrative.

După ce cumpără toate acțiunile din lista S&P 500 conform procentelor stabilite, aceste companii vând părți mici din fondul de investiții. Cea mai mică parte se numește unitate de fond.

Să explicăm mai clar ce înseamnă asta:

Imaginați-vă că aveți 10.000\$ și doriți să cumpărați acțiunile din lista S&P 500 direct. Ar trebui să alocați, de exemplu, 7% din sumă pentru acțiuni Microsoft, 6% pentru acțiuni Apple și să continuați astfel până când ați cheltuit toți banii. Deși este posibil să faceți asta pe cont propriu, aproape nimeni nu procedează astfel.

Alternativ, puteți cumpăra o unitate de fond de la o companie de administrare profesională, care respectă rețeta de investiții S&P 500. Practic, S&P 500 este achiziționat prin aceste fonduri de investiții numite ETF-uri. Trilioane de dolari au fost investite prin aceste fonduri.

În primul rând, cumpărarea unui ETF care replică S&P 500 este mult mai accesibilă. O unitate de fond este în general de 10 ori mai accesibilă decât achiziționarea directă a tuturor acțiunilor din indice. De exemplu, dacă pentru a cumpăra întreaga rețetă aveți nevoie de 5.000\$, o unitate de fond costă doar 500\$.

În al doilea rând, S&P 500 se rebalansează constant. Un investitor nu poate ține pasul cu fiecare mică schimbare în procente și, chiar dacă ar putea, comisioanele pe ordine ar fi dezastruoase pentru randamentul pe termen lung. Comisionul pentru un ETF este mult mai mic comparativ cu replicarea manuală. Vom arăta ce înseamnă asta când vom da exemple de ETF-uri.

Când ne uităm la un ETF, trebuie să înțelegem câteva lucruri:

1. **Simbolul bursier:** La fel ca o acțiune, un ETF are un simbol bursier, de exemplu, CSPX.
2. **Prețul unei unități de fond:** Suma necesară pentru a cumpăra ETF-ul.

3. **Strategia ETF-ului:** Cum investește fondul, în acest caz, conform rețetei S&P 500.
4. **TER:** Costul anual de administrare a fondului.
5. **Politica de dividende:** Acumulare (reinvestirea dividendelor) sau distribuire (plata dividendelor către investitori).
6. **Domiciliul fondului:** Locul unde este înregistrat fondul, necesar pentru a avea acces la el.

Să le luăm pe rând.

Cel mai mare ETF după dimensiunea fondului este CSPX, administrat de Blackrock și cu domiciliul în Europa. Puteți găsi detalii despre acest ETF la [Blackrock](https://www.blackrock.com/america-offshore/en/products/253743/ishares-sp-500-b-ucits-etf-acc-fund).

<https://www.blackrock.com/america-offshore/en/products/253743/ishares-sp-500-b-ucits-etf-acc-fund>

Dacă căutați "CSPX ETF" pe Google, puteți vedea oricând prețul ETF-ului în dolari, care în momentul în care scriu acest capitol este de 486 USD. Trebuie menționat că activele fondului, adică acțiunile din S&P 500, se cumpără și se vând în dolari. Este recomandat ca ETF-ul să fie achiziționat în valuta originală a fondului. În 10 ani, valoarea acestuia va fi mult mai mare.

Menționez că se pot cumpăra și procente dintr-o unitate de fond cu orice sumă, adică nu ai nevoie de 400\$, poți să cumperi lunar de 40\$.

La punctul 3 am menționat strategia ETF-ului, care este de a replica indicele S&P 500.

TER este costul de administrare al fondului, comisionul fondului. Acesta este de 0.07%. Compară acest 0.07% anual cu comisioanele fondurilor de la băncile din România.

Politica de dividende poate fi de acumulare sau distribuire. Cu acumulare presupune reinvestirea dividendelor, adică de fiecare dată când o companie din S&P plătește dividendul, fondul folosește acei bani pentru a cumpăra și mai multe acțiuni din S&P. Este ca și cum ETF-ul ar aloca mai mulți bani pentru investiția ta fără să trebuiască să contribui tu suplimentar, ceea ce aduce beneficii pe termen lung.

Vedem aici cum arată S&P 500 cu și fără dividendele reinvestite. Din punct de vedere istoric, reinvestirea dividendelor crește averea investitorilor mai mult decât aprecierea acțiunilor în sine, și asta este foarte important de înțeles.

Există și ETF-uri care plătesc dividendele investitorilor, astfel că aceștia nu beneficiază de minunea dobânzii compuse pe termen lung.

Este important să alegem ETF-uri concepute pentru legislația europeană pentru a avea acces la ele. Companiile financiare uriașe din Statele Unite au corespondenți europeni. Așa cum am menționat, cel mai mare astfel de fond la care noi avem acces este fondul cu simbolul bursier CSPX.

Capitolul 10.

De ce toți investitorii mari recomandă un astfel de indice pe S&P?

The most important quality for an investor is temperament, not intellect.

- Warren Buffett

În acest capitol, vei explora cum informațiile pe care le-ai acumulat până acum îți pot oferi controlul asupra viitorului tău financiar și vei înțelege de ce investițiile în ETF-uri (Exchange-Traded Funds) reprezintă o opțiune de investiție extrem de eficientă.

Vei învăța cum să folosești aceste informații pentru a lua decizii bine fundamentate și pentru a-ți construi un portofoliu care nu doar că se aliniază cu obiectivele tale financiare, dar îți oferă și flexibilitatea necesară pentru a naviga în diverse condiții de piață. Acest capitol va detalia avantajele ETF-urilor, cum ar fi diversificarea automată, costurile reduse și accesul facil la piețe globale, oferindu-ți o viziune clară asupra modului în care aceste instrumente pot contribui la realizarea obiectivelor tale financiare pe termen lung.

Pentru un investitor începător, riscul de a face greșeli este semnificativ. Utilizarea unui ETF reduce considerabil acest risc, deoarece prin intermediul acestuia se elimină complexitatea alocării și administrării investițiilor. Este important de menționat că administrarea unui ETF este adesea mai ieftină decât gestionarea directă a investițiilor, având în vedere comisioanele reduse. Aceasta înseamnă că poți beneficia de o administrare eficientă și de costuri mai mici fără a trebui să îți dedici timp și efort în mod constant.

Investițiile în ETF-uri sunt considerate investiții pasive. Acest lucru înseamnă că, odată ce ai achiziționat ETF-ul, nu trebuie să faci altceva decât să aștepti. Această abordare este extrem de avantajoasă, deoarece nu necesită o implicare activă, permițându-ți să te concentrezi pe viața ta de zi cu zi fără a-ți face griji constante pentru gestionarea portofoliului. Tot ce trebuie să faci este să faci clic pentru a cumpăra și să lași ETF-ul să își facă treaba.

Un ETF gestionează toate aspectele investiției tale, inclusiv rebalansarea și reinvestirea dividendelor. Acest lucru asigură că portofoliul tău rămâne optimizat fără efort din partea ta.

Cel mai mare ETF pe S&P 500 din Europa este CSPX, care este extrem de lichid. Aceasta înseamnă că ai flexibilitatea de a vinde întreaga investiție sau o parte din ea oricând dorești, în funcție de nevoile tale.

CSPX beneficiază de un istoric de 100 de ani de creștere continuă, un record care este greu de comparat cu alte opțiuni de investiție. Într-o eră în care internetul este plin de promisiuni de câștiguri rapide și oportunități noi, niciuna dintre acestea nu poate rivaliza cu un istoric atât de lung și stabil.

Diversificarea globală este un alt avantaj major al ETF-ului pe S&P 500. De vreme ce cele mai mari 500 de corporații americane au o prezență globală, investiția într-un ETF care urmărește acest indice oferă o diversificare extinsă la nivel internațional. Gândește-te la gigantii precum Nike, McDonald's și Coca-Cola, care operează și generează venituri în întreaga lume.

Costul de achiziție al unui ETF este scăzut atât din perspectiva prețului, cât și a comisioanelor. Această eficiență în costuri este un alt motiv pentru care ETF-urile sunt o alegere excelentă pentru investitori.

Prin copierea indicelui, ETF-ul include cele mai bune și cele mai tranzacționate companii. Aceasta înseamnă că portofoliul tău va reflecta cele mai mari companii din lume, beneficiind în același timp de creșterea acestora. În plus, ETF-ul reduce ponderea companiilor care sunt în declin, asigurându-se că deții întotdeauna cele mai performante și promițătoare companii.

Investiția în ETF-uri, în special în CSPX, reprezintă o strategie de investiție extrem de eficientă și simplă, care îți oferă multiple avantaje. Prin alegerea acestui tip de fond tranzacționat la bursă, poți beneficia de creșterea pieței într-un mod direct și transparent.

CSPX, ca exemplu de ETF, îți permite să investești într-un portofoliu diversificat de acțiuni, replicând performanța unui indice de referință, cum ar fi S&P 500. Aceasta îți permite să reduci riscurile prin diversificare, deoarece fondul include acțiuni dintr-o gamă variată de sectoare și industrii, protejându-te astfel de volatilitatea extremă a unei singure acțiuni sau a unui singur sector.

În plus, ETF-urile precum CSPX sunt concepute pentru a menține costurile de investiție la un nivel scăzut, oferindu-ți astfel un raport excelent între costuri și beneficiile obținute. Prin această abordare, poți să-ți maximizezi randamentele pe termen lung, minimizând în același timp riscurile și cheltuielile legate de investiții.

Capitolul 11.

Un pariu celebru

The idea that a bell rings to signal when to get into or out of the stock market is simply not credible. After nearly fifty years in this business, I don't know anybody who has done it successfully and consistently. I don't even know anybody who knows anybody who has. - Jack Bogle

În 2008, Warren Buffett, recunoscut pe scară largă ca fiind unul dintre cei mai mari investitori din istorie, a lansat o provocare curajoasă adresată fondurilor de investiții care percep comisioane exorbitante și care, în mod frecvent, oferă performanțe sub așteptări. În centrul acestei provocări s-a aflat un fond de investiții cunoscut sub numele de Protégé Partners, care a acceptat provocarea lui Buffett. Pariul în joc a fost de 1 milion de dolari.

Warren Buffett a argumentat că, pe parcursul a 10 ani, un ETF cu costuri reduse care urmărește indicele S&P 500 va avea o performanță mai bună decât orice fond de investiții gestionat activ. Este important de menționat că acest pariu a fost acceptat de

profesioniști experimentați, care gestionează fonduri de investiții în mod constant și sunt bine pregătiți în domeniu.

Rezultatul a fost concludent: Warren Buffett a câștigat pariul în mod clar înainte de termenul limită de 10 ani. Acest lucru a demonstrat, fără echivoc, că o investiție simplă într-un ETF cu costuri reduse și fără a necesita o implicare activă poate oferi randamente mai bune pe termen lung comparativ cu gestionarea activă a fondurilor. Și acum, **tu** ai acces la această investiție simplă și eficientă!

Am ales să menționez acest pariu deoarece am întâlnit mulți investitori care cred că este nevoie de o cunoaștere extensivă și de strategii complexe pentru a fi un investitor de succes. S-ar putea să fii tentat să îți dorești să înveți mai multe și să te angajezi în studii aprofundate, dar trebuie să ții cont că chiar și managerii de fonduri profesionale, cu diplome în economie, modele avansate de risc, portofolii sofisticate și decenii de experiență, nu au reușit să depășească performanța S&P 500 pe termen lung. Dacă tu crezi că vei reuși să obții randamente mai bune doar prin câteva cursuri sau cărți în plus, îți urez mult noroc!

De fapt, S&P 500, pe parcursul ultimilor 100 de ani, a demonstrat performanțe superioare comparativ cu aurul, imobiliarele și orice altă investiție considerată stabilă pe o perioadă

atât de îndelungată. Dacă ai descoperit un instrument care oferă mai mult de 10% randament anual și are un istoric dovedit de 100 de ani, te încurajez să îmi trimiți un email cu detalii.

Nu afirm că este imposibil să „bateți” piața, dar, din perspectiva istorică, foarte puțini investitori au reușit să facă acest lucru pe termen lung. De fapt, majoritatea investitorilor individuali care au încercat să înfrunte piața și să obțină randamente superioare mediei au întâmpinat dificultăți.

Acest lucru se datorează în parte complexității piețelor financiare și provocărilor de a face alegeri investitoricești corecte în mod constant. În schimb, cei care au reușit să depășească performanța pieței sunt, de regulă, investitorii care conduc cele mai mari și respectate fonduri de investiții din lume.

Acești profesioniști au resurse considerabile, echipe de analize sofisticate și experiență vastă, permițându-le să ia decizii informate și să implementeze strategii complexe care nu sunt la îndemâna investitorilor individuali obișnuiți. Astfel, pentru majoritatea dintre noi, o abordare prudentă și diversificată, cum ar fi investiția în ETF-uri, rămâne adesea cea mai pragmatică și eficientă strategie pentru a obține randamente consistente pe termen lung.

Capitolul 12.

Obligațiuni

Când vorbim despre administratori legendari de fonduri de investiții, Ray Dalio este un nume care trebuie menționat alături de Warren Buffett. Ambii au reușit să obțină randamente superioare comparativ cu piața și au demonstrat o înțelegere profundă a strategiilor de investiții eficiente. Un aspect comun în recomandările lor este importanța includerii obligațiunilor în portofoliu. De fapt, toți managerii de fonduri legendari subliniază că obligațiunile sunt esențiale pentru orice portofoliu de investiții bine echilibrat.

Pentru a recapitula, obligațiunile sunt instrumente financiare cu venit fix care au o dată de maturitate specificată. Acestea sunt emise de guverne, fie prin ministerele de finanțe sau departamentele de trezorerie, și sunt considerate cele mai sigure investiții disponibile. Când spui că o obligațiune este „garantată” înseamnă că statul își asumă responsabilitatea de a plăti investitorilor suma inițială investită la maturitate, împreună cu dobânda stabilită.

Există mai multe tipuri de obligațiuni disponibile pe piață, dar cei mai respectați investitori, inclusiv Warren Buffett și Ray Dalio, recomandă în mod special obligațiunile guvernamentale garantate.

Aceste obligațiuni sunt apreciate pentru siguranța și predictibilitatea lor. Atunci când un investitor cumpără o obligațiune, acesta știe exact câtă dobândă va primi anual și că la finalul perioadei de maturitate va recupera suma investită inițial.

Rolul obligațiunilor într-un portofoliu de investiții este crucial, în special în ceea ce privește reducerea volatilitatea pieței. O alocare de portofoliu foarte populară, promovată de Warren Buffett, este strategia 90/10. Aceasta presupune alocarea a 90% din investiții în acțiuni, în special în ETF-uri care urmează indicele S&P 500, și 10% în obligațiuni guvernamentale. Această combinație a fost testată extensiv și a oferit rezultate remarcabile, având în vedere că procentul mai mic investit în obligațiuni ajută la atenuarea fluctuațiilor de pe piață, reducând volatilitatea globală a portofoliului.

În această carte, îți voi propune să urmezi o alocare similară: 90% în CSPX, un ETF care replică indicele S&P 500, și 10% în obligațiuni guvernamentale. Această strategie de alocare echilibrată nu doar că oferă expunere la creșterea potențială a piețelor de acțiuni, dar și protejează împotriva volatilității prin includerea unei componente mai sigure și mai stabile, cum sunt obligațiunile. Aceasta este o abordare testată și dovedită care poate ajuta la menținerea unui portofoliu stabil și eficient pe termen lung.

Capitolul 13.

Ce obligațiuni să cumpăr ?

Îți propun să iei în considerare investirea în titluri de stat, cunoscute sub denumirea de obligațiuni Tezaur, care sunt o opțiune excelentă pentru investitorii care caută stabilitate și impozite reduse. Aceste obligațiuni sunt foarte atractive deoarece sunt scutite de impozit, oferind astfel un avantaj fiscal semnificativ. În plus, sunt extrem de stabile și pot fi achiziționate din mai multe surse convenabile: la oficiile poștale, prin intermediul spațiului privat virtual al Ministerului Finanțelor sau chiar de la bănci.

Un alt tip de obligațiuni pe care ar trebui să le iei în considerare sunt obligațiunile tranzacționabile, denumite Fidelis. Spre deosebire de obligațiunile Tezaur, care sunt titluri de stat ce nu pot fi vândute înainte de maturitate, obligațiunile Fidelis pot fi tranzacționate pe piață prin intermediul brokerilor. Acest lucru îți oferă flexibilitatea de a le vinde înainte de termenul de maturitate dacă ai nevoie de lichidități, păstrând astfel un grad mai mare de accesibilitate. În ceea ce privește randamentele, dobânzile anuale ale obligațiunilor Fidelis sunt comparabile cu cele oferite de obligațiunile Tezaur.

Este important să reții că obligațiunile, în general, nu sunt destinate să genereze randamente superioare celor ale indicelui S&P 500. Scopul principal al obligațiunilor este de a reduce volatilitatea portofoliului și de a oferi o stabilitate mai mare. Acest rol de „stabilizator” este crucial în gestionarea riscurilor și asigurarea unui flux constant de venituri. De asemenea, obligațiunile permit deblocarea periodică a sumelor investite, ceea ce îți oferă acces la capitalul tău în caz de necesitate.

În cazul în care găsești complicat să integrezi obligațiuni în portofoliul tău, ai și alte opțiuni pentru a asigura stabilitatea și siguranța investițiilor tale. Poți opta pentru un depozit bancar la termen, care oferă, de asemenea, o rentabilitate sigură și accesibilă. Alternativ, poți considera o alocare 100% pe CSPX (un ETF bazat pe indicele S&P 500), care este o strategie simplificată și eficientă. Totuși, este important să înțelegi de ce o alocare 90/10 (90% în acțiuni și 10% în obligațiuni) este adesea recomandată ca fiind cea mai eficientă strategie pe termen lung. Această abordare echilibrează creșterea potențială cu protecția împotriva volatilității, și nu este doar o recomandare personală, ci și o strategie apreciată de investitori renumiți, cum ar fi Warren Buffett, cunoscut și sub numele de „oracolul din Omaha”.

Capitolul 14

Cum încep?

The Key Is In Not Spending Time, But In Investing It. - Stephen R. Covey

Felicitări pentru că ai ajuns până aici! Ești acum mai educat financiar decât 90% dintre cei care își primesc venitul în valută, adică majoritatea populației din lumea modernă. Aceasta este o realizare importantă care spune multe despre angajamentul tău față de educația financiară. Acum, să discutăm despre următorii pași și cum să începi să investești în mod concret.

Primul lucru de care vei avea nevoie este un broker reglementat care oferă acces la CSPX, unul dintre cele mai populare ETF-uri. Reglementarea este esențială deoarece garantează că brokerul respectă toate normele legale și dispune de mecanisme moderne de siguranță, cum ar fi un fond de compensare a investitorilor, similar cu sistemele de protecție oferite de bănci. Aceste măsuri te asigură că investițiile tale sunt protejate și că brokerul operează într-un cadru legal și transparent.

În prezent, un broker nu mai este decât o platformă digitală care facilitează accesul la piețele financiare. Spre deosebire de imaginea clasică prezentată în filme, nu va trebui să suni pe cineva pentru a

deschide sau închide ordine de tranzacționare. Totul este gestionat electronic, simplu și rapid. De fapt, majoritatea platformelor moderne de brokeraj sunt atât de ușor de utilizat încât nu ai nevoie de asistență directă.

Este important să reții că serviciile de consultanță financiară oferite de brokeri sau alte entități vin adesea cu comisioane și costuri suplimentare. O statistică relevantă arată că fondurile de investiții sau fondurile mutuale, deși sunt foarte populare în România, au performanțe sub media indicelui S&P 500 pe termen lung. În plus, acestea percep comisioane de administrare destul de ridicate, ceea ce poate diminua semnificativ randamentele obținute.

Pe parcursul acestei cărți, ai învățat tot ce este necesar pentru a înțelege în ce investești și cum să faci acest lucru în cele mai eficiente condiții. Acum ești capabil să faci alegeri informate, fără a fi nevoie să te bazezi pe sfaturi costisitoare de la consultanți financiari.

Dacă nu ești sigur ce broker să alegi, te poți îndrepta către stockmarketinsider.ro/brokeri, unde vei găsi o comparație între cei mai mari brokeri care oferă acces la CSPX. Este esențial să înțelegi că rolul brokerului este pur și simplu acela de intermediar. Astăzi, acest rol este în mare parte digitalizat, oferindu-ți acces la toate instrumentele necesare într-un mediu sigur și reglementat.

Procesul de deschidere a unui cont de brokeraj este foarte similar cu deschiderea unui cont bancar. Aproape toate băncile din România au divizii de brokeraj, însă trebuie să ții cont că accesul la CSPX ar putea fi mai dificil la brokerii cu domiciliul în România. Odată ce alegi un broker, acesta va crea un profil de investitor conform legislației în vigoare și îți va oferi toate mecanismele moderne de protecție și acces la piețele financiare.

Capitolul 15.

Când încep?

Time in the market beats timing the market. - Ken Fisher

Voi începe acest capitol cu o poveste interesantă bazată pe un studiu realizat de Schwab Center, care are ca scop demontarea unui mit comun: acela că există un moment perfect pentru a investi. Este un mit pe care îl întâlnesc frecvent în rândul investitorilor începători, care adesea își justifică lipsa de acțiune spunând: „*Nu e momentul acum.*” De ce? Pentru că sunt influențați de evenimentele globale actuale—conflicte precum cele din Rusia și Gaza, schimbări de conducere, pandemii, crize economice și multe alte circumstanțe care par amenințătoare.

Dar adevărul este că, dacă ne uităm la performanța istorică a indicelui S&P 500, vedem o imagine mult mai clară și mai optimistă. De-a lungul ultimului secol, S&P 500 a trecut prin nenumărate evenimente care ar fi putut provoca frică și ezitare în rândul investitorilor: conflicte militare de anvergură, pandemii globale, crize economice majore, schimbări fiscale semnificative, cutremure devastatoare și multe alte evenimente care, la prima vedere, par a fi motive bune pentru a amâna investițiile.

Cu toate acestea, în ciuda acestor provocări, S&P 500 a continuat să crească într-un ritm accelerat, cu o medie de aproximativ 10% pe an. Aceasta înseamnă că, din punct de vedere istoric, nu a contat foarte mult dacă ai investit într-un moment de maxim istoric sau la un minim istoric. În cele din urmă, piața și-a revenit întotdeauna, oferind randamente semnificative celor care au avut răbdare și au lăsat investițiile să crească pe termen lung.

Pentru a ilustra mai bine acest aspect, să ne concentrăm pe un studiu fascinant realizat de Schwab Center, care analizează performanța indicelui S&P 500 pe o perioadă de 20 de ani. Să ne imaginăm că fiecare persoană din acest studiu are la dispoziție 10.000 USD pe lună pentru a investi, pe o perioadă de 20 de ani, și că există cinci persoane care aleg să facă cinci lucruri diferite cu acești bani. Fiecare persoană abordează investiția în S&P 500 într-un mod diferit, iar rezultatele lor vor oferi o perspectivă valoroasă asupra mitului momentului perfect pentru a investi.

Prima persoană, un investitor cu o abilitate imposibilă de a prezice viitorul, alege să investească cei 10.000 USD în fiecare an în ziua în care S&P 500 atinge minimul anual. Această strategie presupune o precizie incredibilă și este practic imposibil de replicat în viața reală, dar ne oferă o referință interesantă pentru a vedea ce ar fi putut

realiza cineva care ar fi avut norocul (sau abilitatea) de a cumpăra mereu la cel mai mic preț.

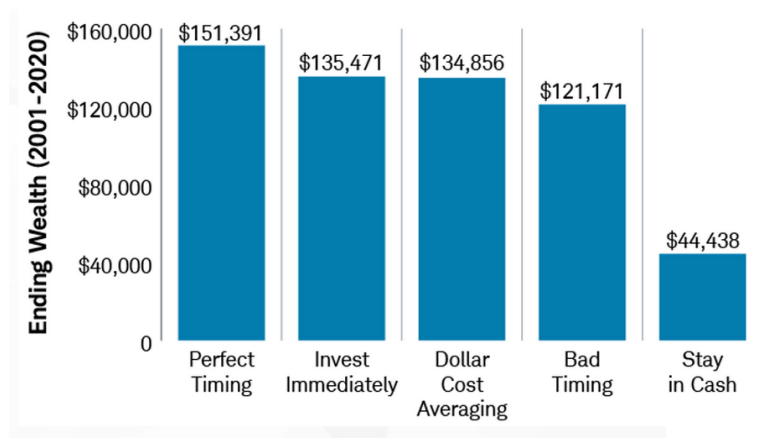
A doua persoană adoptă o abordare diametral opusă. Aceasta nu este interesată de evoluția pieței sau de evenimentele globale și decide să aloce cei 10.000 USD în prima săptămână din ianuarie, în fiecare an, fără nicio analiză prealabilă. Această strategie simplă și constantă este exemplul perfect de investitor disciplinat care nu se lasă influențat de zgomotul pieței și de știrile alarmiste.

A treia persoană alege o strategie de investire treptată. Împarte cei 10.000 USD în 12 părți egale și investește lunar, indiferent de fluctuațiile pieței sau de evenimentele globale. Această strategie, cunoscută sub numele de "*dollar-cost averaging*", este o practică comună printre investitori și oferă un mod de a reduce riscul de a investi o sumă mare într-un moment nepotrivit.

A patra persoană, considerată cea mai ghinionistă dintre toate, investește la cel mai prost moment posibil. Aceasta alege să cumpere S&P 500 în cea mai ridicată zi din an, la maximul anual, timp de 20 de ani consecutivi. Această strategie, deși nefericită, ne arată ce s-ar întâmpla dacă un investitor ar avea cea mai proastă sincronizare posibilă.

A cincea persoană nu investește deloc. Temându-se că va cumpăra și imediat după aceea piața va scădea, aceasta așteaptă un „*moment mai bun*” care, din păcate, nu vine niciodată. Din cauza fricii induse de știrile negative și de incertitudinile globale, persoana respectivă alege să nu investească deloc pe parcursul celor 20 de ani, convinsă că piața va scădea dacă așteaptă doar puțin mai mult.

Prin analiza rezultatelor acestor cinci persoane, vom înțelege mai clar de ce mitul momentului perfect pentru a investi este doar atât: un mit.

Avem aici rezultatele finale ale experimentului, care sunt cu adevărat impresionante. Acum, să vedem câtă avere ar fi acumulat fiecare investitor la sfârșitul perioadei de 20 de ani.

- 1. Prima persoană, care a avut o strategie aproape imposibilă, a obținut cel mai mare succes financiar.** Aceasta a reușit, în mod uimitor, să prindă minimul pieței în fiecare an, timp de două decenii consecutive. Rezultatul? Aceasta a acumulat cea mai mare avere dintre toți investitorii. Deși această strategie este extrem de dificil de pus în practică și practic imposibilă pentru majoritatea investitorilor, arată impactul major pe care îl poate avea sincronizarea perfectă a pieței asupra randamentului final.
- 2. A doua persoană, care a investit 10.000 USD în prima săptămână din ianuarie, fără să facă nicio analiză prealabilă, a obținut rezultate surprinzător de bune.** Aceasta a acumulat doar cu 10% mai puțin decât prima persoană, în ciuda faptului că nu a încercat să sincronizeze piața sau să identifice momentele optime de cumpărare. Acest rezultat subliniază faptul că simpla disciplină de a investi constant, fără a încerca să prezici piețele, poate duce la acumularea unei averi considerabile pe termen lung.

3. **A treia persoană, care a adoptat o strategie comună printre investitorii obișnuiți, a obținut rezultate foarte bune.** Aceasta a investit câte o parte din cei 10.000 USD în fiecare lună, o abordare care reflectă investițiile regulate ale celor care alocă un procent din salariu în fiecare lună. Deși strategia nu a fost la fel de profitabilă ca cea a primei persoane, rezultatele sale au fost foarte apropiate de cele ale celei de-a doua persoane. Aceasta demonstrează că investirea treptată și disciplinată, indiferent de fluctuațiile pieței, poate aduce rezultate foarte bune pe termen lung.
4. **A patra persoană, care a avut ghinionul de a investi întotdeauna la maximul anual, a acumulat totuși o avere respectabilă.** Aceasta a obținut rezultate cu aproximativ 10% mai mici decât cele ale celei de-a doua persoane. Deși a investit în mod constant în momentele cele mai nefavorabile din punct de vedere al prețului, a reușit să acumuleze o avere considerabilă, demonstrând astfel puterea investițiilor pe termen lung și a dobânzii compuse, chiar și în condiții mai puțin favorabile.
5. **A cincea persoană ne oferă cea mai mare surpriză dintre toate.** Deși avea o mare teamă că va investi și piața va scădea

imediat după aceea, aceasta a decis să nu investească constant. În mod ironic, această abordare a dus la acumularea unei averi semnificativ mai mici comparativ cu a patra persoană, care investise la maximurile anuale. Dacă ar fi investit constant timp de 20 de ani, această persoană ar fi acumulat o avere mult mai mare decât cea obținută doar prin economisire. Acest rezultat subliniază importanța consecvenței în investiții și riscurile de a încerca să eviți volatilitatea pieței prin amânarea deciziilor de investiție.

Pentru detalii complete, studiul este disponibil în dolari aici: [Schwab Study](#).

Ce vreau să înțelegi din acest studiu este că momentul exact în care investești nu are o importanță atât de mare pe cât ai putea crede. Mulți investitori se stresează inutil încercând să găsească „momentul perfect” pentru a intra pe piață, temându-se că o investiție realizată într-un moment nepotrivit ar putea duce la pierderi semnificative. Cu toate acestea, datele și studiile arată clar că acest aspect nu este atât de crucial.

Ceea ce este cu adevărat esențial în procesul investițional este timpul pe care îl permiți investiției să rămână activă. Cu cât lași banii investiți să lucreze pentru tine pe o perioadă mai lungă, cu atât mai mare

va fi efectul cumulativ al dobânzii compuse. Aceasta este forța care poate transforma sume relativ mici în averi considerabile pe termen lung. Dobânda compusă este generată în principal de reinvestirea dividendelor și de creșterea valorii acțiunilor pe măsură ce timpul trece.

Cu alte cuvinte, este mult mai important să începi să investești cât mai devreme și să permiți investiției să crească neîntreruptă pe o perioadă lungă de timp. Fiecare an în care investiția rămâne activă și dobânda compusă își face efectul contribuie la creșterea exponențială a valorii portofoliului tău. De aceea, în loc să te concentrezi pe momentul exact al investiției, ar trebui să te asiguri că adopți o strategie de investiții pe termen lung, care să profite la maximum de puterea dobânzii compuse.

Acest studiu demonstrează că timpul este aliatul cel mai puternic al investitorului, nu capacitatea de a ghici momentele optime de intrare pe piață. Indiferent dacă investești într-un moment de maxim sau minim, ceea ce contează cu adevărat este cât de mult lași acei bani să rămână investiți și să se dezvolte în timp. Așadar, fă-ți curaj să începi, păstrează-ți investițiile pe termen lung și lasă timpul și dobânda compusă să îți construiască averea.

Capitolul 16.

Ce faci după ce ai investit?

Compound interest is the eighth wonder of the world. - Albert Einstein

Ok, ai înțeles ce sunt acțiunile, obligațiunile și ETF-urile, precum și de ce un indice principal reprezintă cea mai optimă investiție pe termen lung. De asemenea, știi când este momentul potrivit pentru a face prima ta investiție. Felicitări!

După ce ai realizat prima investiție, este important să înțelegi ce urmează și cum să îți administrezi portofoliul de investiții. În mod surprinzător, răspunsul este simplu: nu trebuie să faci nimic.

Da, ai citit corect. După ce ai efectuat prima ta achiziție de ETF-uri, următorul pas este să continui să alimentezi contul de investiții și să achiziționezi periodic conform alocării de active pe care ai ales-o inițial. Practic, vei repeta procesul de alimentare a contului și de achiziție la intervale regulate, fie că este lunar, trimestrial sau anual, în funcție de planul tău. Aceasta este, în esență, întreaga strategie de administrare.

Unul dintre marile avantaje ale ETF-urilor este că acestea se ocupă automat de reinvestirea dividendelor și de administrarea internă a

portofoliului. Prin urmare, nu este nevoie să te preocupi de selecția individuală a acțiunilor sau de a ajusta constant portofoliul. ETF-ul face toată munca grea pentru tine.

Un alt aspect crucial de reținut este legat de durata investiției. Odată ce ai atins obiectivul financiar pe care ți l-ai propus, ai opțiunea de a retrage parțial sau total investiția.

Totuși, este esențial să ții cont de faptul că, cu cât perioada investițională este mai lungă, cu atât dobânda compusă devine mai puternică. Retragera unor sume considerabile poate reduce efectul puternic al dobânzii compuse, diminuând astfel potențialele creșteri viitoare ale portofoliului tău. De aceea, este recomandat să îți stabilești un obiectiv financiar clar, dar și flexibil, pe care să îl poți ajusta pe măsură ce progresezi în călătoria ta investițională.

Timpul este cel mai puternic aliat al investitorului. Cu cât începi mai devreme și lași investițiile să crească pe termen lung, cu atât efectul dobânzii compuse va fi mai semnificativ. Această "minune" financiară, cum o numea Einstein, are puterea de a transforma investițiile tale inițiale în sume considerabile, dacă îi permiți să funcționeze neîntreruptă. Einstein spunea: *„Dobânda compusă este a opta minune a lumii. Cel care o înțelege, o câștigă; cel care nu o înțelege, o plătește.”*

Este crucial, deci, să nu întrerupi acest proces prin retrageri frecvente sau prin oprirea alimentării periodice a contului.

Există, totuși, cazuri excepționale în care ar trebui să iei în considerare retragerea unei părți din investiții. De exemplu, dacă te confrunți cu o urgență financiară și nu ai alte surse de finanțare, atunci poate fi justificat să vinzi o parte din investiții. Însă, în absența unor astfel de situații, cel mai bine este să lași investițiile să crească neperturbate.

În ceea ce privește impozitele și taxele, acestea nu ar trebui să te îngrijoreze prea mult. Impozitul pe profit se plătește doar atunci când vinzi investițiile și reprezintă un procent din câștigurile realizate. Asta înseamnă că, dacă îți menții investițiile timp de 10 ani fără a vinde, nu vei avea nicio obligație fiscală în această perioadă. Sună incredibil, nu-i așa?

Capitolul 17.

Greșeli comune și riscuri

The stock market is designed to transfer money from the active to the patient. - Warren Buffett

Când vine vorba de investiții, greșelile comune și riscurile la care te expui nu sunt legate doar de fluctuațiile pieței sau de condițiile economice globale. Cel mai mare risc ești tu însuși, în special atunci când lași emoțiile să-ți dicteze deciziile financiare. Un portofoliu de investiții bine gândit este ca o navă solidă într-o mare agitată – dacă rămâi pe traiectorie și nu reacționezi impulsiv la fiecare val, vei ajunge la destinație.

Mișcările emoționale: Acestea sunt, fără îndoială, cel mai frecvent tip de greșală pe care o fac investitorii, începători sau chiar experimentați. În momentele de panică, cum ar fi un declin brusc al pieței, teama te poate împinge să vinzi acțiuni la prețuri scăzute, doar pentru a vedea ulterior cum acestea își recuperează valoarea. Pe de altă parte, atunci când piețele sunt în creștere, entuziasmul poate conduce la supraexpunere, investind mai mult decât îți permiți sau fără o analiză adecvată. În ambele situații, reacțiile bazate pe emoții pot eroda

randamentele pe termen lung și pot transforma un plan de investiții solid într-un dezastru financiar.

Ignorarea planului: Un alt risc major este abaterea de la planul de investiții stabilit inițial. Fie că este vorba de alocarea inițială a capitalului, de rebalansarea periodică a portofoliului sau de obiectivele de creștere pe termen lung, fiecare element al planului are un rol crucial în succesul investiției. De cele mai multe ori, tentatia de a ajusta strategia din mers, în funcție de titlurile de știri sau de sfaturile din cercul de prieteni, poate duce la decizii nefondate, care contravin intereselor tale pe termen lung.

Subestimarea puterii dobânzii compuse: Un aspect esențial al succesului investițional este răbdarea și capacitatea de a lăsa timpul să lucreze în favoarea ta. Dobânda compusă este poate cea mai puternică forță din lume financiară – ea permite ca banii investiți să genereze profituri, care la rândul lor generează alte profituri, creând un efect de bulgăre de zăpadă. Însă, pentru ca acest mecanism să funcționeze, trebuie să ai răbdare și să lași investițiile să crească pe termen lung, fără a interveni constant în proces.

Suprainformarea și urmărirea știrilor: În era digitală, suntem bombardați zilnic cu informații și noutăți financiare. Deși este important să fii informat, există riscul de a deveni suprainformat. Urmărirea

obsesivă a știrilor de pe piețele financiare poate duce la decizii impulsive. De exemplu, un raport de știri negativ poate genera panică, determinându-te să vinzi acțiuni într-un moment de scădere, pierzând astfel oportunitatea unei eventuale redresări. Pe de altă parte, o serie de știri pozitive poate induce un fals sentiment de siguranță, determinându-te să supraexpui capitalul pe o piață care ar putea fi supraevaluată.

Căutarea de stimulare emoțională: Investițiile nu ar trebui să fie o sursă de adrenalină sau de emoție intensă. Dacă îți dorești provocări emoționale sau plăcerea de a simți „frisonul” riscului, ar fi mai bine să te îndrepti către alte activități, cum ar fi sporturile extreme sau jocurile de noroc. Piața de capital nu este locul potrivit pentru căutarea unei satisfacții imediate sau a unei senzații de risc, ci ar trebui să fie un teren de cultivare a disciplinei, răbdării și planificării pe termen lung.

Succesul pe piața de capital vine din răbdare, disciplină și un angajament neclintit față de planul tău de investiții. Lăsând emoțiile la ușă și înțelegând că volatilitatea face parte din proces, vei fi mai bine echipat pentru a naviga prin apele turbulente ale pieței financiare și pentru a-ți atinge obiectivele pe termen lung. Reține că adevărata recompensă vine pentru cei care sunt dispuși să aștepte și să lase magia dobânzii compuse să-și facă treaba!

Capitolul 18.

Tipologii de investitori și comportamente predominante

It's not how much money you make, but how much money you keep, how hard it works for you, and how many generations you keep it for. –

Robert Kiyosaki.

Investițiile nu sunt doar despre alegerea acțiunilor sau a instrumentelor financiare potrivite, ci și despre înțelegerea comportamentului uman, în special a propriilor reacții emoționale.

Un lucru este sigur: fiecare investitor regretă că nu a început să investească mai devreme sau că nu a depus mai mult efort pentru a învăța acest domeniu! Acest sentiment este comun tuturor celor care ajung să înțeleagă cu adevărat ce înseamnă investițiile. Din acest motiv, mulți își propun să investească și pentru copiii lor, setând diverse obiective financiare pentru viitorul acestora.

Din experiența mea, greșelile frecvente ale investitorilor se încadrează în două mari categorii: lipsa răbdării și toleranța scăzută la volatilitatea pieței. Aceste două aspecte sunt strâns legate de cultura financiară a fiecărei persoane, iar în România, există anumite tipologii de investitori care sunt mai predispuse la astfel de comportamente.

Hai să le explorăm pe rând:

Investitorii conservatori și tendința de a evita riscurile

România este o țară a extremelor în ceea ce privește comportamentul financiar. Pe de o parte, avem investitori extrem de conservatori, care își păstrează economiile în depozite bancare sau chiar "la saltea". Acești investitori sunt ghidați de un sentiment de siguranță și de dorința de a-și proteja banii de cheltuieli impulsive. Din păcate, aceștia nu realizează că randamentul oferit de bancă este adesea sub rata inflației, ceea ce înseamnă că, în realitate, se trezesc în fiecare dimineață puțin mai săraci.

În acest context, Henry Ford spunea: *„Este bine că oamenii nu înțeleg sistemul nostru bancar și monetar, căci dacă ar înțelege, cred că ar începe o revoluție înainte de dimineață.”* Această afirmație reflectă exact situația în care se află mulți români: aleg să-și păstreze economiile în bănci dintr-o dorință de siguranță, fără să realizeze că pierderea de valoare a banilor lor este inevitabilă pe termen lung.

Pentru acești investitori, schimbările abrupte ale pieței pot fi copleșitoare. Odată ce fac trecerea de la depozitele bancare la investiții,

toleranța lor la volatilitate este foarte scăzută. De multe ori, aceștia vor reacționa emoțional la fluctuațiile pieței, fie vânzând în pierdere în momente de panică, fie cumpărând în exces în momente de optimism exagerat. Aceste reacții sunt cauzate de lipsa de experiență și de un obicei îndelungat de a vedea banii ca fiind imutabili și siguri într-un cont bancar.

Investitorii agresivi și nevoia de adrenalină

Pe de altă parte, avem investitorii care sunt obișnuiți cu randamente rapide, fie din jocuri de noroc, fie din investiții speculative. Acești investitori nu se tem de volatilitate, ba chiar o caută. Pentru ei, piața bursieră nu oferă aceeași senzație de adrenalină pe care o găsesc în alte forme de investiții riscante.

Aceștia tind să fie nerăbdători și să își schimbe frecvent strategia de investiții, cumpărând și vânzând acțiuni la fiecare știre nouă sau la fiecare fluctuație de preț.

Această tipologie de investitori se confruntă cu dificultăți în menținerea unei strategii pe termen lung. Ei văd investițiile ca pe un joc care trebuie să ofere recompense rapide, ceea ce îi face să fie vulnerabili la pierderi semnificative.

Warren Buffett a subliniat foarte bine acest aspect, spunând: „*Investițiile ar trebui să fie mai degrabă precum urmărirea uscării vopselei sau creșterii ierbii. Dacă vrei emoții, ia 800 de dolari și mergi la Las Vegas.*”

Pentru a evita aceste capcane, este esențial să-ți adaptezi strategia de investiții la propria ta personalitate și la nivelul tău de toleranță la risc. Dacă te regăsești în prima categorie, ar trebui să îți setezi așteptări realiste și să vezi investițiile ca pe un proces pe termen lung, în care nu te atingi de bani timp de 5-10 ani. Învață să accepți volatilitatea pieței și să te concentrezi pe obiectivele tale financiare pe termen lung.

Dacă te identifici mai degrabă cu a doua categorie, încearcă să îți controlezi impulsurile și să nu faci mișcări bruște în portofoliu. Încearcă să îți găsești adrenalina în altă parte, nu în investiții. Este important să îți păstrezi calmul și să lași timpul să lucreze în favoarea ta.

Indiferent de tipologia ta, investițiile necesită disciplină și o înțelegere profundă a propriilor tale reacții emoționale. Doar astfel vei putea să îți construiești un portofoliu care să îți aducă randamente stabile și satisfacție pe termen lung!

Încheiere

The lack of money is the root of all evil. - Mark Twain

Felicitări pentru că ai ajuns aici!

Faptul că ai parcurs această carte demonstrează nu doar curiozitatea și dorința ta de a învăța, ci și un angajament personal față de viitorul tău financiar. Scrierea acestei cărți a fost o adevărată călătorie pentru mine, o călătorie prin care am redescoperit concepte esențiale, am reflectat asupra propriilor mele experiențe și am încercat să transpun toate aceste lecții într-o formă accesibilă pentru tine. Sper că, la rândul tău, vezi acum lucrurile dintr-o perspectivă diferită, mai bine echipată pentru a face față provocărilor financiare.

Am început această carte cu o privire atentă asupra contextului financiar din România, un context marcat de obiceiuri și percepții care ne modelează viitorul financiar, adesea fără să fim pe deplin conștienți de acest lucru.

În România, mulți oameni trăiesc și lucrează toată viața într-un sistem financiar complex, dar puțini sunt cei care îl înțeleg cu adevărat. De aceea, am simțit că este esențial să începem această călătorie printr-o

explorare a sistemului financiar modern, un sistem care, deși ne influențează direct, rămâne adesea neînțeles.

Istoria banilor, pe care am detaliat-o în paginile acestei cărți, nu este doar o lecție de trecut, ci și o fereastră către prezentul și viitorul financiar. Înțelegerea evoluției banilor ne permite să înțelegem regulile jocului economic în care suntem cu toții jucători, fie că vrem sau nu. Fără această bază solidă, orice decizie financiară este lipsită de context, de înțelegere și, în final, de sens.

Mai departe, am explorat împreună conceptul de investiție și de ce este vital pentru oricine să investească. Într-o lume în care inflația erodează valoarea economiilor și în care pensiile de stat sunt din ce în ce mai nesigure, investițiile nu sunt doar o opțiune, ci o necesitate.

Piața de capital, cu toate complexitățile sale, oferă oportunități imense, dar doar pentru cei care sunt dispuși să învețe și să înțeleagă. De aceea, am considerat esențial să îți prezint istoria bursei, rolul ei în economie și, mai ales, semnificația acțiunilor ca părți dintr-o companie. Acest lucru te ajută să vezi dincolo de fluctuațiile zilnice ale prețurilor și să înțelegi adevărata valoare a ceea ce deții.

Am discutat, de asemenea, despre multiplele metode de investiție, de la cele tradiționale până la cele mai inovative, și am analizat fiecare

clasă de active în parte. Totuși, în ciuda varietății de opțiuni, m-am concentrat asupra a ceea ce au spus și făcut investitorii legendari, cei care au reușit să obțină cele mai bune rezultate pe termen lung. Aceștia au subliniat adesea avantajele investiției într-un indice de piață și cum această strategie simplă, dar eficientă, poate fi accesibilă prin intermediul unui ETF.

Una dintre întrebările pe care le primesc frecvent în discuțiile mele individuale cu investitorii este: „*Ok, am înțeles. Dar când încep?*” Aceasta este o întrebare crucială, iar răspunsul este mai simplu decât pare: *Începe acum*. De aceea, am inclus în această carte un studiu realizat de Schwab Center, care demonstrează că investirea unei sume mai mari la începutul anului reprezintă cea mai profitabilă strategie pe termen lung. Acest lucru nu doar că maximizează randamentele potențiale, dar îți oferă și un cadru mental stabil, în care te poți concentra pe planificarea financiară, în loc să te lași distras de zgomotul pieței.

În încheiere, vreau să subliniez că această carte nu este doar o colecție de informații, ci o lucrare personală, scrisă pentru versiunea mea din trecut, când nu înțelegeam aceste concepte și simțeam că sunt copleșit de complexitatea lor. Mi-au fost necesari ani de studiu intens, zeci de cursuri și sute de cărți pentru a ajunge la nivelul de înțelegere de astăzi. Dacă aș fi avut această carte atunci, mi-ar fi scurtat drumul semnificativ.

Cartea pe care acum o citești este o unealtă pentru tine, pentru a te ajuta să navighezi prin acest peisaj financiar complicat și să îți construiești propriul drum spre succes. Sper că ți-a fost de folos, că te-a inspirat să îți iei viitorul financiar în propriile mâini și că îți vei aminti că fiecare pas pe care îl faci acum va avea un impact semnificativ în viitor.

Îți urez mult succes în călătoria ta de investitor și, mai presus de toate, investiții profitabile!

Loc de notițe:

